

ANALYSE OG VÆRDISÆTNING

Transformation af Vestre Stationsvej 8-10, Odense

Af Cecilie Høgsberg Knudsen og Karoline Kjerkegaard

AFGANGSPROGRAM FORÅR 2023
Det Kongelige Akademi
Institut for Bygningskunst og Kultur
Kulturarv, Transformation og Restaurering

Cecilie Høgsberg Knudsen, stud. nr. 180278
Karoline Kjerkegaard, stud. nr. 160344

Vejledere
Christoffer Harlang
Lars Rolfsted Mortensen
Linda Thi

INDHOLD

IDENTIFIKATION
Indledning

HISTORISK ANALYSE
Byhistorisk
Bygningshistorisk
Kulturhistorisk
Immaterielle værdier

TEKNISK ANALYSE
Teknisk tilstand
Energiforhold
Holdbarhed og bæredygtighed

ARKITEKTONISK ANALYSE
Eksteriør
Interiør
Omgivelser

VÆRDISÆTNING

ANBEFALINGER

IDENTIFIKATION

Ejendommens adresse:	Vestre Stationsvej 8, 5000 Odense C
BBR nr.:	461-423582-1
Matr.nr.:	1086 Odense Bygrunde
Opførelses år:	1960
År for væsentlig renovering:	1992
Varmeforsyning:	Fjernvarme
Boligareal ifølge BBR:	0m ²
Heraf tagetage opvarmet:	0m ²
Erhvervsareal ifølge BBR:	3196 m ²
Opvarmet bygningsareal:	4148 m ²
Heraf kælderetage opvarmet:	1153m ²
Grundareal:	2555 m ²
Ejendomsnummer:	423582
Kommune:	Odense Kommune
Ejerforhold:	Forening, legat eller selvejende institution
Enhedens samlede areal:	3196 m ²
Anvendelse:	Anden enhed til undervisning og forskning
Antal samlet fast ejendomme:	1
Antal bygninger:	2

INDLEDNING

Syvhundrede meter fra Odense Banegård på hjørnet Vestre Stationsvej og Thorsgade ved Kongensgade-stop på den nye letbane ligger en funktionstømt bygning. Den er oprindeligt opført som erhvervsbygning fra 1960 til lager- og kontorbrug. Bygningen har gennemgået mærkbare om- og tilbygninger i 1978, 1992 og 2010, og står i dag i dens ydre som et sammensat volumen, der vidner om forskellige tider og arkitektoniske udtryk. Bygningen har trods sin placering stået tom siden 2019, hvor den blev anvendt til undervisningsformål for Social- og Sundhedsskolen Fyn.

Interesserede vil gerne udvikle bygningen til boliger eller hotel, men grundet bygningens dybde og herved dårlige lysforhold har forslagene ikke kunne godkendes af kommunen. Derfor er der behov for at finde et andet program til bygningen til sikring af dens videreførelse i fremtiden.

Kvalitet i byfortætning er et hæfte fra 2016, der også i dag bruges som værktøjskasse for boligbyggeriets aktører i Odense. Det kommer omkring håndtering af eksisterende ejendomme i byen. Under overskriften *Bygninger, der ikke er bevaringsværdige står:*

“(...)Ved fx erhvervsbygninger fra 1960’erne og senere ses ofte bygningsstrukturer og bygningsdybder, der er vanskelige at omdanne til boliger med tilstrækkelig kvalitet. (...) der er også ofte brugt byggematerialer, der indeholder giftstoffer eller patinerer dårligt. I de tilfælde, hvor bygningens udtryk heller ikke tilfører området særlig kvalitet, kan den bedste løsning være nedrivning og opførelse af ny, tidssvarende bebyggelse, hvor det ikke er vanskeligt at opfylde boligkvaliteterne så som gode adgangsforhold, dagslys mv.”¹

Sådan en udmelding gør det uklart om bygningen potentielt er nedrivningstruet. Den globale klima og ressourcekrise kræver af byggebranchen, at finde nye formål for CO2-tunge konstruktioner som denne frem for at rive dem ned. Derfor er en transformation af bygningen et indslag i den langt større debat om, hvordan vi forvalter efterkrigstidens industrialiserede byggeri, der udgør størstedelen af landets bygningsmasse.

En transformation og fremtidssikring af bygningen vil i sammenspil med ansvarlig ressourcehåndtering, handle om forvaltning af den gængse mindre værdsatte arkitektoniske karakteristika, der uundgåeligt også er en del af vores kulturarv og som skal tages stilling til.

¹ Odense Kommune, *Kvalitet i by fortætning - en værktøjskasse*, 2016, side 10

"(...)places do not have single 'unique' identities; they are full of internal conflicts (...) conflict over what its past has been (...) conflicts over what should be its present development, conflict over what could be its future. (...) none of this denies place nor the importance of the uniqueness of place(...) It is as sense of place, an understading of 'its character', which can only be constructed by linking that place to places beyond."

- Doreen Massey, *Space, place and gender*, 1994

Eget foto. Kig fra Vestre Stationsvej letbane mod sydvest.

- 1 Vollsmose
- 2 Odense havn
- 3 Nørrebro
- 4 Gartnerbyen
- 5 Nuværende OUH
- 6 Dalum Papirfabrik
- 7 Campus Odense og Nyt OUH

- Letbanen
- Nyopførte Linje 1 ———
- Fremtidige Linje 2 ·····

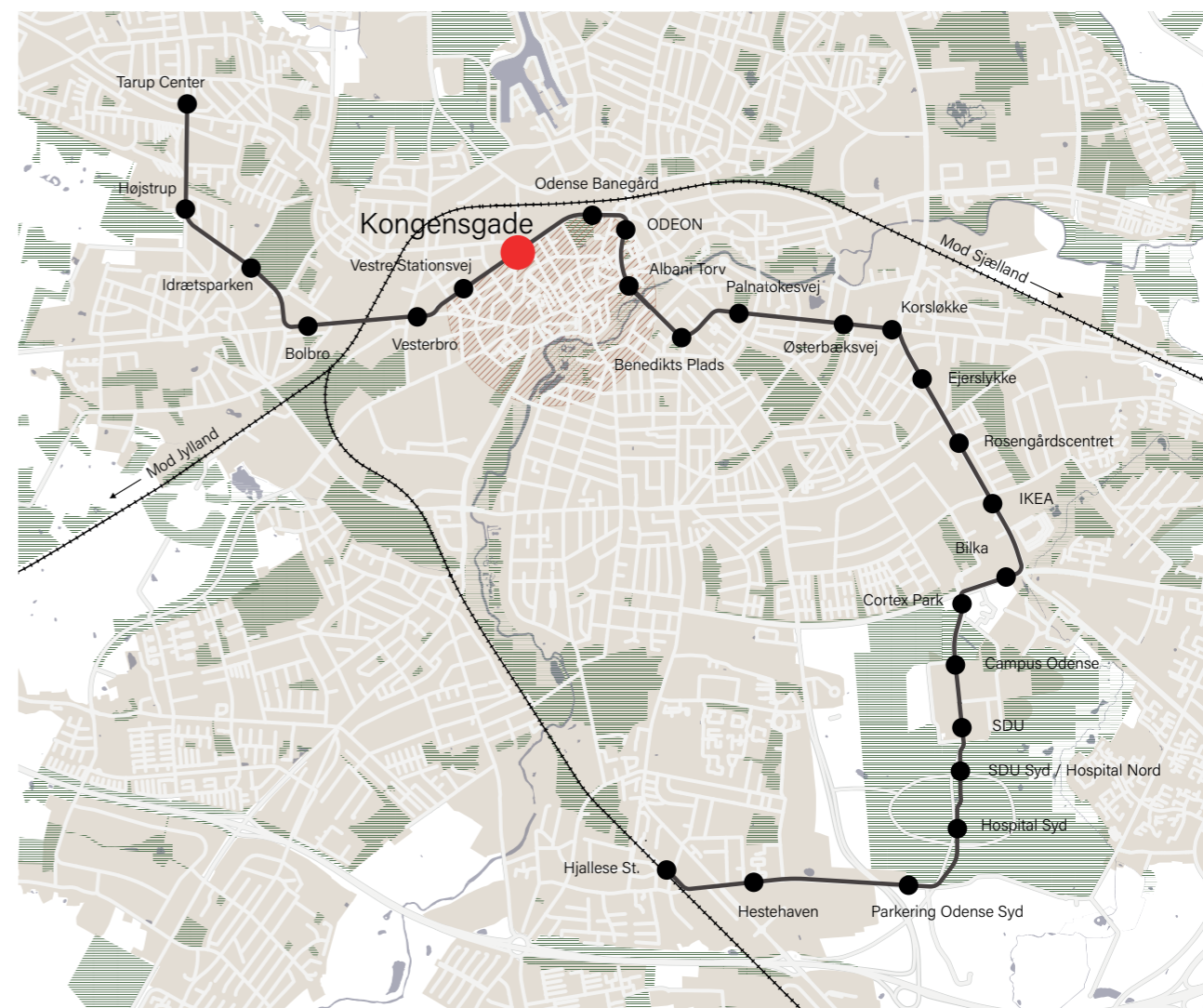
Odense by er som andre store danske byer formet af grønne træk og adgang til åer, fjord og en ældre historisk bykerne. I slutningen af 1800-tallet er industrielle anlæg kommet til, som i dag vægtes højt i byens kultursarvsfortælling og oftest er transformeret til nye kulturelle funktioner. Hovedparten af byens byggede miljø er dog efterkrigstiden og især 1960'ernes velfærdsarkitektur i form af store boligudbygninger, industrilandskaber og infrastrukturelle indgreb.¹

Der er ifølge Odense Kommuneplan 2020-2032 et fokus på i fremtiden at udvikle byen indefra og ud. Herved skal byudviklingen udenfor bymidten foregå langs letbanen, der blev sat i drift den 28. Maj 2022.²

- 1 Odense Kommune, *Arkitektur Strategi*, 2020, side 2
- 2 Odense Kommune, *Byudviklingsstrategi*, 2019, side 24

Byen udvikles for tiden i fortrinsvis syv områder, som er Odense Havn, Nørrebro, Vollsmose, Campus Odense, Gartnerbyen, Nuværende OUH og Dalum Papirfabrik, der alle ligger langs letbanens linje 1 og fremtidige linje 2. I Odense Arkitekturstrategi fra 2020 beskrives letbanen som byens nye rygrad for den kollektive trafik, der binder byen sammen på bæredygtig vis.³

- 3 Odense Kommune, *Arkitektur Strategi*, 2020, side 17

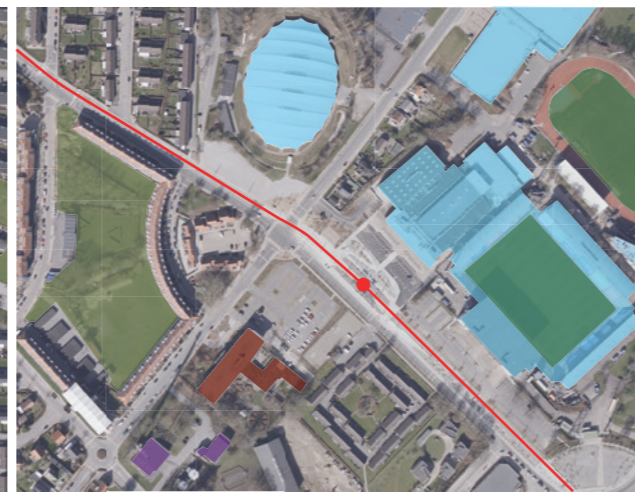
Kort over Odense letbane (Odenseletbane.dk)

1 Tarup center st

2 Højstrup st

3 Idrætsparken st

4 Bolbro st

5 og 6 Vesterbro st og Vestre Stationsvej st

7 Kongensgade st

8 Odense Banegård st

9 Odeon st

10 Albani Torv st

11 og 12 Benedikts plads st og Palnatokesvej st

13 og 14 Østerbæksvej st og Korsløkke st

15 Ejersløkke st

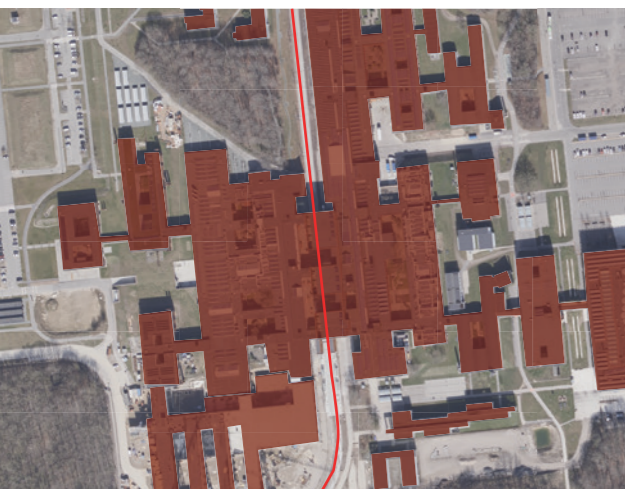
16 og 17 Rosengårdcentret st og IKEA st

18 og 19 BILKA og Cortex Park

20 Campus Odense

21 SDU st

22 Hospital Syd st

23 Parkering Odense Syd st

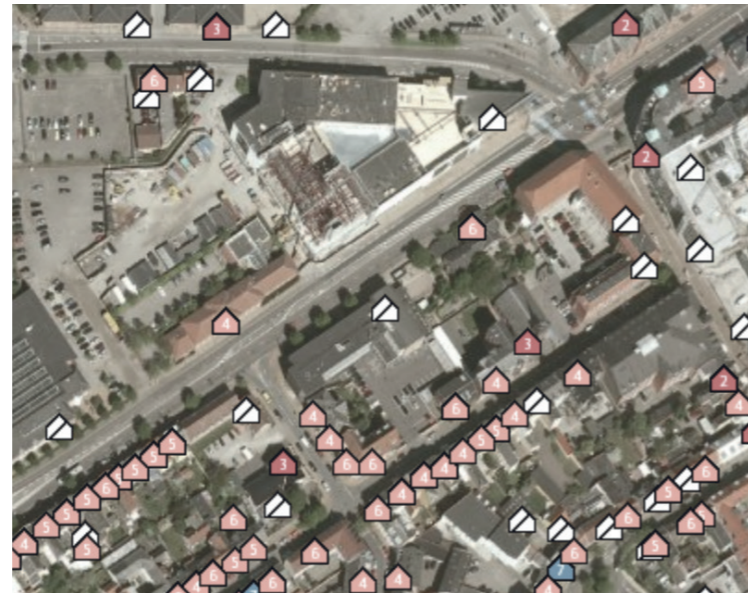

24 Hestehaven st

24 Hjallese st

SAVE-registreringsoversigt fra FBB kulturarv.dk

Bevaringsværdier

Byens bevaringsværdige strukturer, kvarterer og enkelte bygninger er kortlagt i Kommuneatlas I og II tilbage fra 1996 og 1997.

Vesterbrokvarteret, som Vestre Stationsvej 8-10 indgår i, er kategoriseret som et bevaringsværdigt bebyggelsesmønster. Området er et tæt bebygget etagehuskvarter opført til behovet for arbejderboliger til den fremvoksende industri i midten til slutningen af 1800-tallet, der stadig omslutter kvarteret.

Mere specifikt blev kvarteret bygget kort efter, at den sydfynske jernbane blev anlagt i 1875-76. Thorsgade anlagdes som den første i kvarterets vejnet med orientering mod jernbanen, og stationsbygningen, der stadig findes. Kvarterets initiale villastruktur, der mod syd fortsatte som etagehuse, forklarer den mere ufuldkomne karré, som bygningen indgår i.

Hjørnet på Vestre Stationsvej og Thorsgade nævnes også med én sætning i den længere beskrivelse af Vesterbrokvarterets bebyggelsesmønster fra Kommuneatlas I.

*'Kun et fornyet område på hjørnet af Thorsgade og Vestre Stationsvej falder i øjnene ved sin mangel på tilpasning til det ældre byggeri i et ellers meget homogent område.'*¹

1 Odense Kommune, *Kommuneatlas I*, 1996, side 33

- Slagterierne på Rugårdsvej 1
- Odense Glasværk 2
- Odense Sukkerkøgeri 3
- Odense Vandværk 4
- Brandts Klædefabrik 5
- Vesterbro 6

1:5000 kort fra i dag over Vesterbro kvarteret og de omkringliggende ældre industrianlæg

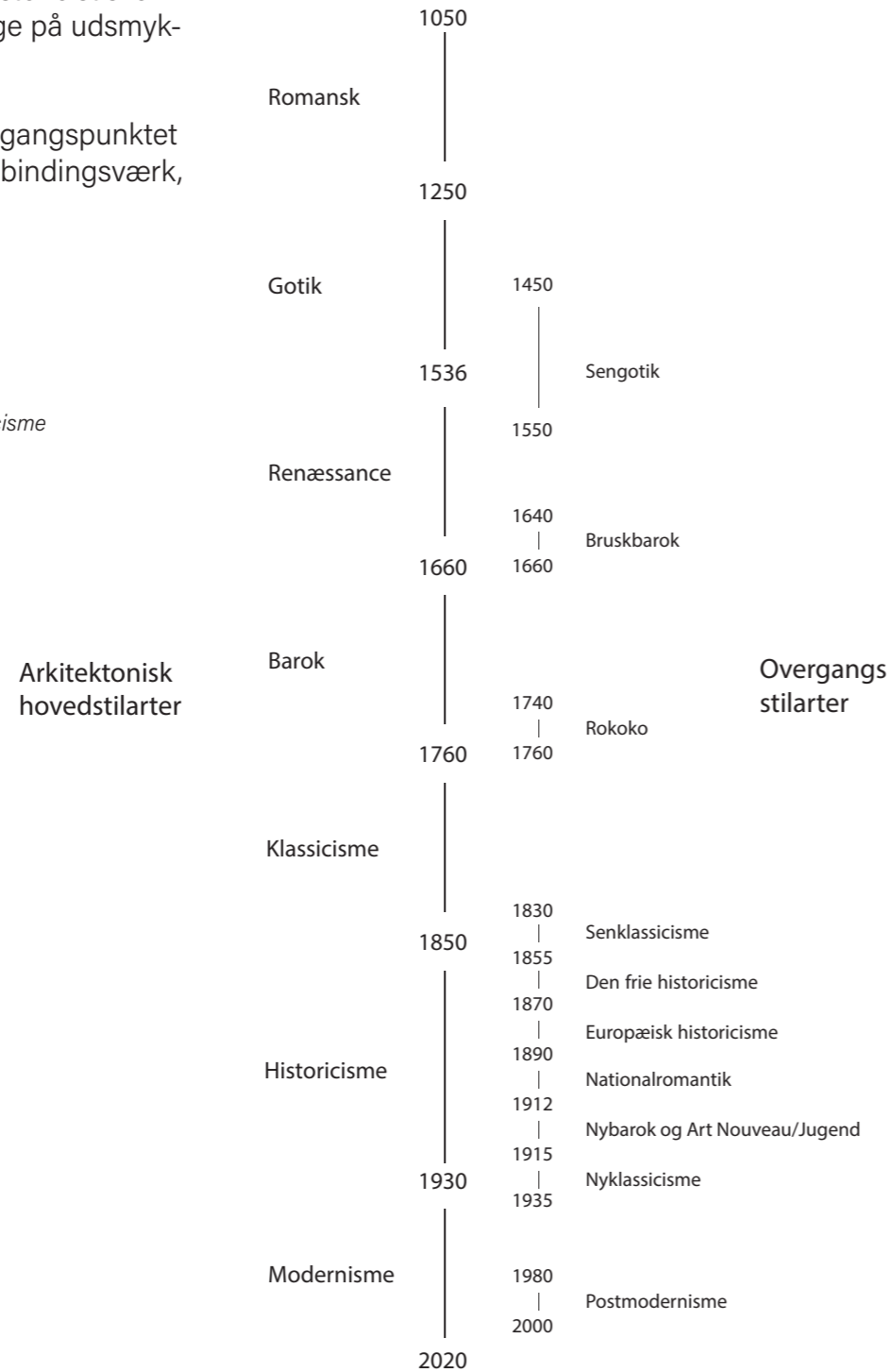
HISTORISK ANALYSE

Historicistiske etagehuse

Historicismen var en arkitektonisk stilperiode, som løb fra cirka 1850-1930, og den kan beskrives som et opbrud med den tidligere stringente klassicisme. Historicismen er kendetegnet ved at det er en stilperiode, der lånte elementer fra tidligere stilperioder og satte elementerne sammen på ny. I en undersøgelse af de ældre stilperioder sammensatte man elementer fra flere forskellige tider i en og samme facade. Fælles for historicistiske facader var at de skulle være rige på udsmykning og dekorationer!

De historicistiske by huse er i udgangspunktet bygget som trækonstruktioner/bindingsværk, med bærende ydremure.

1 Dansk Arkitektur Center, *Historicisme*

Egne fotos
Øverst: Dronningensgade. Nederst: Vestre Stationsvej

Kig ned ad Thorsgade, 1875

Stationsbygning på Vestre Stationsvej

Kig ned af Thorsgade fra Odinsgade

Kig ned af Dronningensgade fra Kongensgade

Villa og autoværksted på matriklen, september 1959

Luftfoto af matrikel, 1956

Kort fra 1904 (Historiskatlas.dk)

Efterkrigstidens senmoderne bygningskultur

Efterkrigstidens byggerier skød op i højt tempo muliggjort af effektivisering og standardisering i produktionen af forskellige byggekomponenter, der oftest blev fremstillet af energitungematerialer som beton, stål og glas.

Derudover anvendtes mange, på den tid nye og syntetisk, samt mineralsk fremstillet materialer indeholdende blandt andet PCB og asbest, der senere hen viste sig at være enormt sundhedsskadelige. PCB og asbest var i materialer så som maling, fuger, isolering, termoruder mm.

Tempoet, hvorved bygningerne blev opført på den tid, har også sat et tydeligt præg på arkitekturen som i dag generelt beskrives som ordinære, almindelige uden nogen egenart. Disse metoder og byggematerialer, som intentionelt blev brugt med henblik på at bygningerne skulle holde længst muligt, er i stedet årsag til at det oftest i dag, synes mest fornuftigt at rive sådanne bygninger ned eller facaderenovere dem til ukendelighed.

Velfærdsarkitekturen

I en periode fra 1940'erne til 1970'erne voksede den danske velfærd, velstand og forbrug i takt med landets økonomiske opsving. I denne periode var arbejdsløsheden lav, kvinderne kom på arbejdsmarkedet og velfærdssamfundet var i udvikling. Velfærdssamfundet var både et politisk, økonomisk og kulturelt projekt. Det danske byggeri fik, i takt med væksten, et stort opsving, hvor det offentlige var en af tidens helt store bygherre. Her var fokus på at bygge skoler, hospitaler, idrætsanlæg, rådhus og boliger til glæde for alle samfundets borgere. Arkitekter havde i denne tid en ambition om at skabe god arkitektur for de brede lag i samfundet, de var en del af samfundsdebatten og målet med arkitekturen var funderet på moralisme fremfor økonomi.¹

Odense i Efterkrigstiden

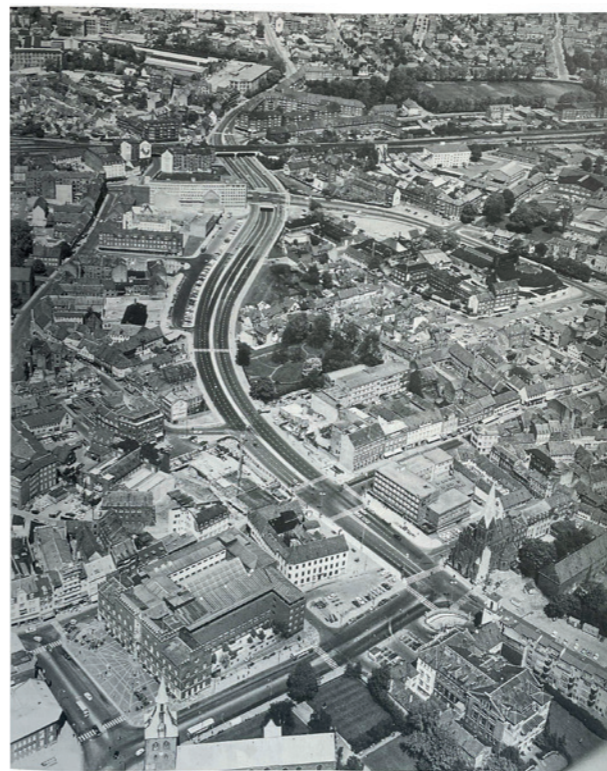
I forhold til 1960'ernes accelererende ud-rulning af internationale modernistiske og standardiserede byggerier og strukturer var Odense langt fremme i skoene. I tiden mellem 1945 og 1985 blev Odense by mere end tidoblet i areal!¹

I 1959 startede planlægningen og kort efter realiseringen af gadegennembruddet Thomas B. Thriges Gade, som var en firsporet motorvej, der opførtes direkte gennem byens historiske kerne. Planlægning af lignende gadegennembrud og saneringer, fandtes også for København og Århus, men blev aflyst med Odense som skræmmeksempel.

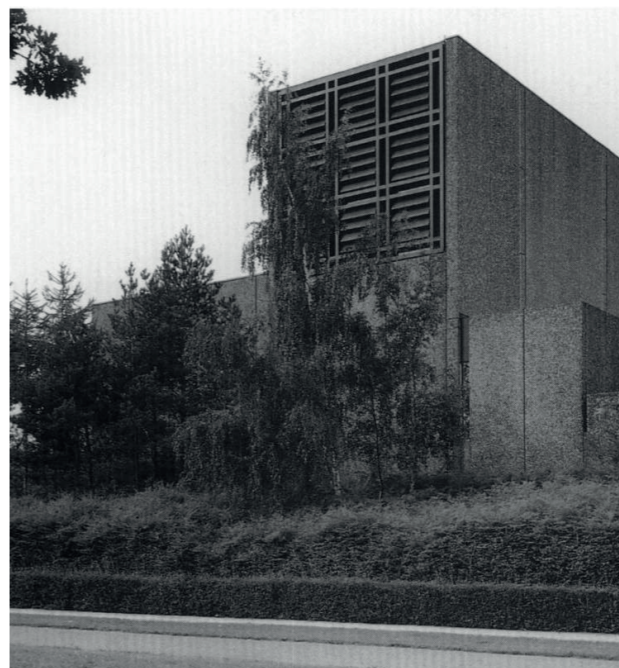
Jørgen Stærmosen

Jørgen Stærmosen, 1920-2007, tog afgang fra kunstakademiet i 1944 og startede herefter selvstændig virksomhed i Odense, hvor han var født og opvokset. I 1950'erne vinder Jørgen Stærmosen og Kay Boeck-Hansen konkurrencen om ombygningen af Odense Universitetshospital, som en af hans første store opgaver. Sammen tegner de også dele af Rigshospitalet i 1960-70. Jørgen Stærmoses virke har sat et markant aftryk over hele landet, men i Odense især. Udover OUH tegnede han i løbet af 1960'erne og 1970'erne, blandt andet Rosengårdcentret (1968-1970), Mulernes Legatskoles Gymnasium (1967-1968) samt Vollsmoseplanen i samarbejde med Hans Jørgen Jensen, Oluf Rasmussen og Herman Ricka (1966-1974).² Han var en del af en gruppe arkitekter, der i efterkrigstiden søgte at innovere den danske byggeskik efter tidens internationale strømninger. Stærmoses arkitektoniske stil og formsprog tog særligt udgangspunkt i byggetekniske principper, hvor han gjorde stor brug af præfabrikerede elementer og betonstøbninger. Udtrykket i hans bygninger søgte en strikt funktionelt baseret form med udgangspunkt i teknik og funktion i samspil med industriens nye muligheder.³

1 Odense bys historie, Storby og servicecenter Odense 1945-1988, Odense Kommune 1988. Side 9
2 Dansk Arkitektur i 1960'erne, side 106, 2019
3 Harding, Merete; Villadsen, Villads: *Jørgen Stærmosen i Dansk Biografisk*, 2014

Thomas B. Thriges Gade omkring 1970. (Kilde, Odense Bys historie) Side 42

Vollsmose kirke fra 1974-1975, af Stærmosen og Isagers Tegnestue. (kilde, Arkiv.dk)

Mulernes Legatskole, Jørgen Stærmosen (Kilde, Odense Bys historie, side 367)

1962 til indvielsen af udvidelsen af Odense Sygehus (Kilde, Arkiv.dk)

Sparekassen bikubens højhus på Fiske torvet Odense. Jørgen Stærmosen (kilde, Arkiv.dk)

1 Kristoffer Weiss, *Arkitektur skaber velfærd*, 2013

Postmodernisme – Teori, Danmark, Odense
 På baggrund af hvor store konsekvenser Thomas B. Thrigesgade havde for Odenses bymidte, dens skala og historiske byrum, blev den igen afbrudt og genfortættet til ny bydel med et enormt underjordisk parkeringsareal.¹

Som reaktion på 1960ernes byggeboom udkom en hel del nye retninger, herunder dekonstruktivisme, postmodernisme, nyrationisme, som havde det tilfælles at være i opgør i modernismen og det stringente, det hårde, totalplanlægning og effektivisering af arkitekturen. Selvom de indbyrdes også var vidt forskellige retninger, blev de samlet under en fælles betegnelse, postmodernismen. Indenfor den postmodernistiske teoretisering var et tidligt og markant indslag Robert Venturi, Denise-Scott Brown og 'Learning from Las Vegas'. De søgte at omfavne den lavkulturelle og selv voksende almene arkitektur.

Postmodernismen var stort i Århus. Som Kjeld Vindum skriver i Arkitektens temnummer om postmodernisme i 2021:

(...) Og når nu talen er på periodens danske bygningskultur generelt, så må det desværre siges, at tiåret omkring 1990, hvor ismerne slog bredt igennem, formodentlig er det værste i den 20. Århundredes danske arkitektur. Postmodernismens frie eklekticisme fik temmelig katastrofale følger. Resultaterne af mødet mellem primært kommercielt orienterede og mere eller mindre uddannede arkitekter og den semi-industrielle bygningskultur overstrømmede det ganske land i en kaskade af arkitektonisk lavkultur, tomme trekantgavle, betonrørssøjler, umotiverede striber, store glaspartier vs. Små blå eller røde kvadratiske vinduer, pastelfarver og pastelfarver. (...)²

Selvom postmodernisme i dag i sin fysiske form er forbundet med lav arkitektonisk kvali-

tet, så er den teoretiske del en fortælling, som baner vejen for mange af nutidens populære positioner i arkitektbranchen. De fokuserer på det konkrete projekt, stedet, konteksten og kulturarven, som svaret på bæredygtighed inden for både det æstetiske, sociale og økologiske aspekt.

Postmodernisme er svær at gribe om, fordi den netop handlede om friheden og brudt det med modernismens strikse og effektive totalplanlægning. Dette er blevet erstattet med kontekstualisme og regionalisme, men den postmodernistiske stil er stadig ikke i høj kurs i dag.³

Et særligt postmodernistisk værk i Odense er boligområdet Blangstedgård, som blev tegnet i 1988 af tidens største danske tegnestuer, blandt andre Vandkunsten, Nielsen, Nielsen og Nielsen, Paul Ingemann, Lundgaard og Tranberg og heraf også Jørgen Stærmoses Tegnestue.⁴

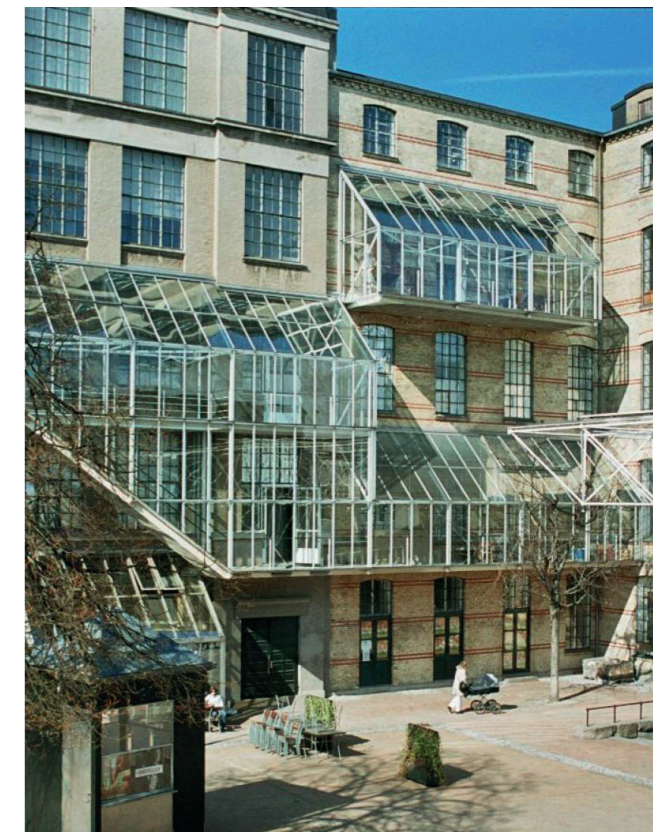
Herudover er der eksempler på mange transformationsprojekter i Odense under den postmodernistiske periode, så som Brandts Klædefabrik og TV2 Kvægtorvet af Kristian Isager.

3 Kasper Lægning, *Gensyn med postmodernismen*, Arkitekten
 4 Odense Kommune, *Byg og Bo 88 Odense Blangstedgård*, 1988

1 Verdens kompleksitet (Hans Peter Svendler Nielsen, POMO 1, side 88-93)
 2 Kjeld Vindum, *Gensyn med postmodernisme*, Arkitekten, POMO 1, side 56-63

Thomas B. Thrigesgade (Kilde, Arkitekten)

Brandts Klædefabrik, Revitalisering af primært Kristian Isager 1980-1986 (Kilde, Berlingske, thedanishclub.dk)

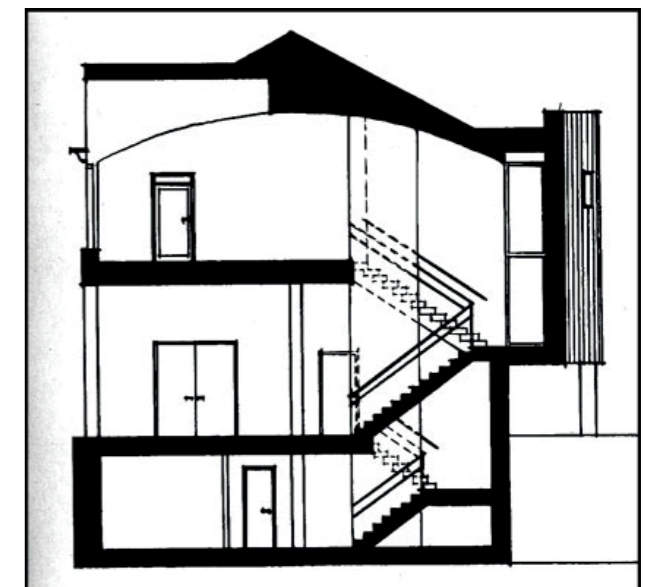
Blangstedgård, Arkitekt Poul Ingemann (Kilde, Berlingske, Foto: Søren Skarby)

Blangstedgård Parcel 12, Odense (Kilde) arkitekturbilleder.dk, fotograf Flemming Skude

Det gamle musik bibliotek fra 1991 ved Brandts Klædefabrik, Kristian Isager (Kilde, Berlingske)

1960'ernes aftryk

OUH, Kay Boeck-Hansen og Jørgen Størmosse

Rigshospitalet, Kay Boeck Hansen og Jørgen Størmosse

Mulernes legatskole, Jørgen Størmosse

Egne fotos

1990'ernes aftryk

Blangstedgård, parcel 19 Lundgaard&Tranberg, Jørgen Størmosse

Skt. Jørgens Have, Jørgen Størmosse

TV2 Odense, Kristian Isager

Arkitekturbilleder.dk Fotograf: Tegnestuen

Arkitekturbilleder.dk Fotograf: Andreas Trier Mørch

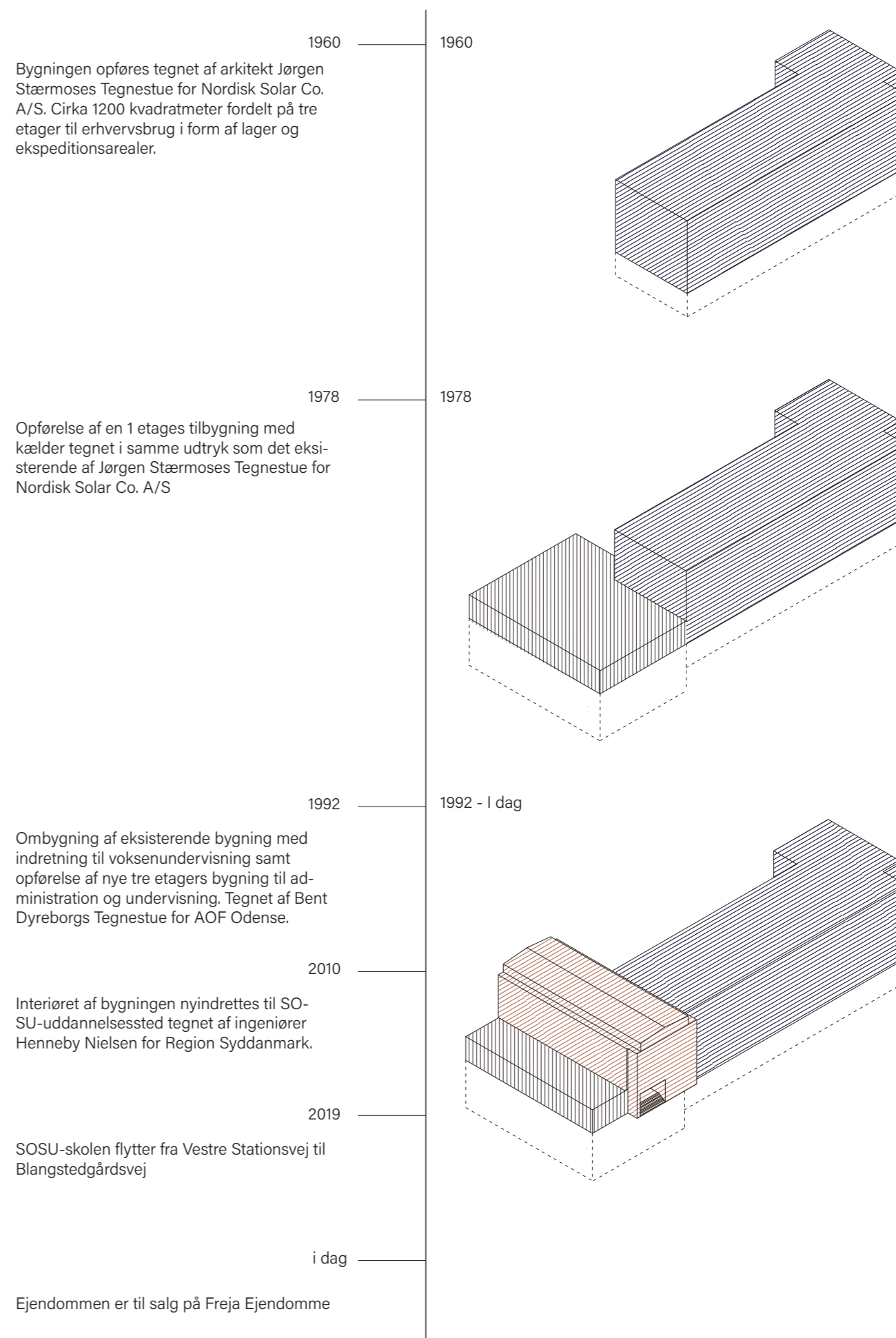
Arkitekturbilleder.dk Fotograf: Andreas Trier Mørch

Byggesagshistorik viser at Vestre Stationsvej 8-10 er tegnet af Jørgen Stærmoses Tegnestue i 1959. Vestre Stationsvej 8-10 er opført i senmodernistisk stil med en enkel og stram formgivning med en monolitisk karakter. Dette går igen i flere af Jørgens Stærmoses værker, hvor han tit arbejder med beton-søjle-drager systemer med præfabrikerede facadeelementer med sten i overfladen, som både ses på Vestre Stationsvej 8-10 med knust granit og blandt andet Mulernes Legatskoles Gymnasium og Rigshospitalet med søsten i overfladen.

Senmodernismens arkitektur hentede inspiration fra funktionalismen, og der var tæt sammenknytning mellem ideologi og form. Dette hang sammen med industrialiseringen af byggeriet og tidens ønsker om at bygge bedre, hurtigere og billigere. Der blev ofte bygget med udgangspunkt i faste formater eller modulære principper med udgangspunkt i de industrialiserede byggematerialer. Dette dikterede en repetition i formsproget og kom tit til udtryk i geometrisk ortogonale former.¹

Vestre Stationsvej 8-10's islæt fra 1992 fremgår som tegnet af Bent Dyreborgs Tegnestue, som er en anden lokal arkitekt. Denne tilføjelse skiller sig ud fra resten af bygningen, da den er tegnet i postmodernistisk stil. Postmodernismens opgør med modernismens strenge former, der i stedet dyrkede en blanding af stilarter, farver og former. Hvor fantasien kom før funktionen, som mest kom til udtryk i facaden, hvorimod interiøret oftest var mere nedtonet.² Dette gør gældende for Bent Dyreborgs tilbygning.

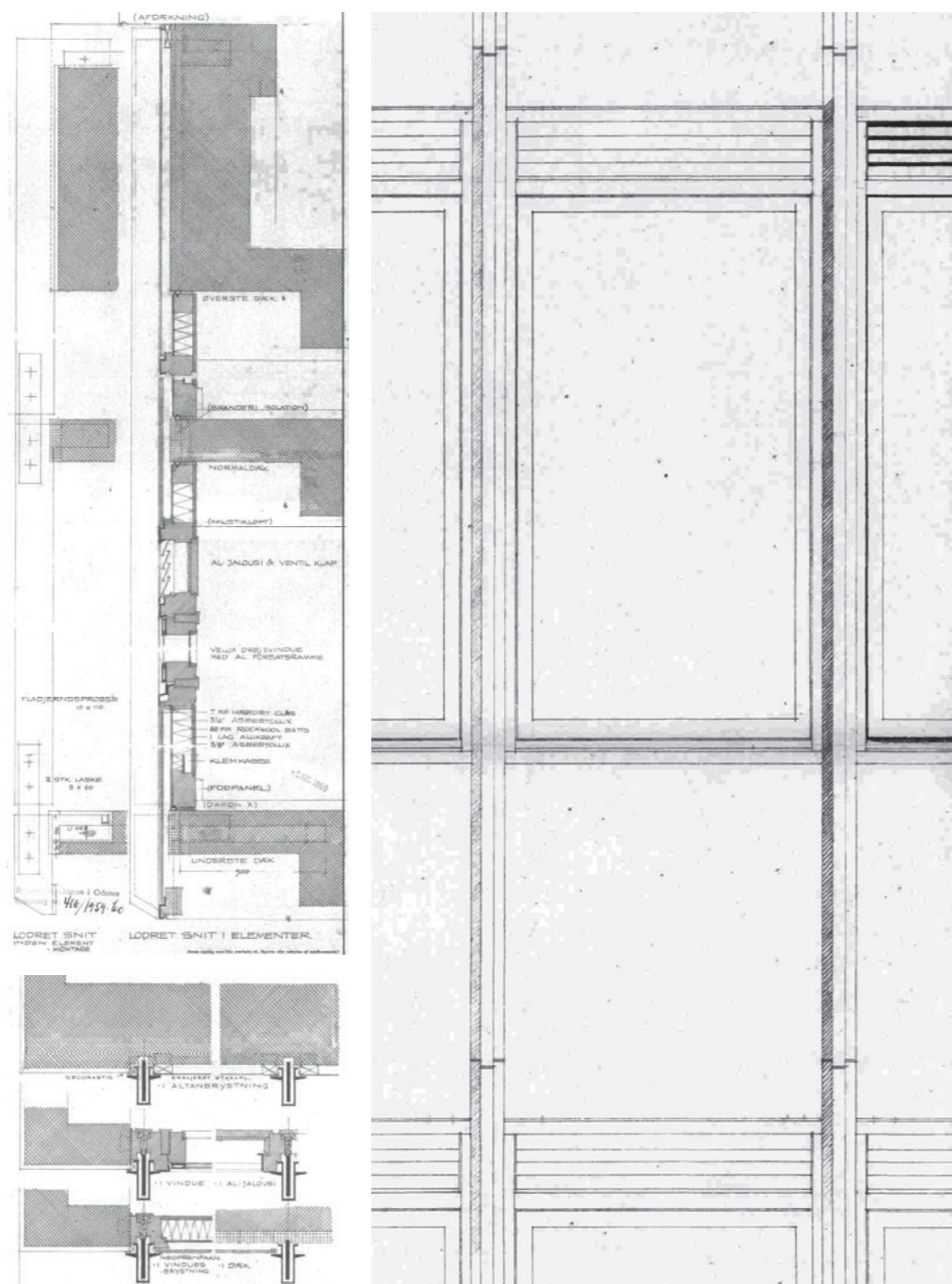
² Den Store Danske, Postmodernisme, Arkitektur, 2023

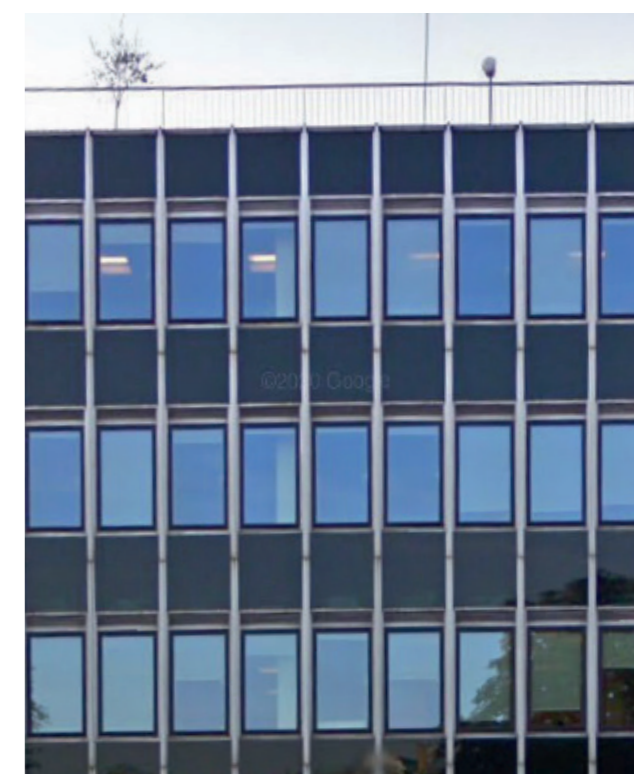
¹ Dansk Arkitektur i 1960'erne, side 35, 2019

1960

Ewaldsgade 3, København, Samme facade element, som på Vestre stationsvej (Kilde, google maps)

Bygningen opføres tegnet af arkitekt Jørgen Stærmoses Tegnestue for Nordisk Solar Co. A/S. Cirka 1200 kvadratmeter fordelt på tre etager til erhvervsbrug i form af lager og ekspeditionsarealer.

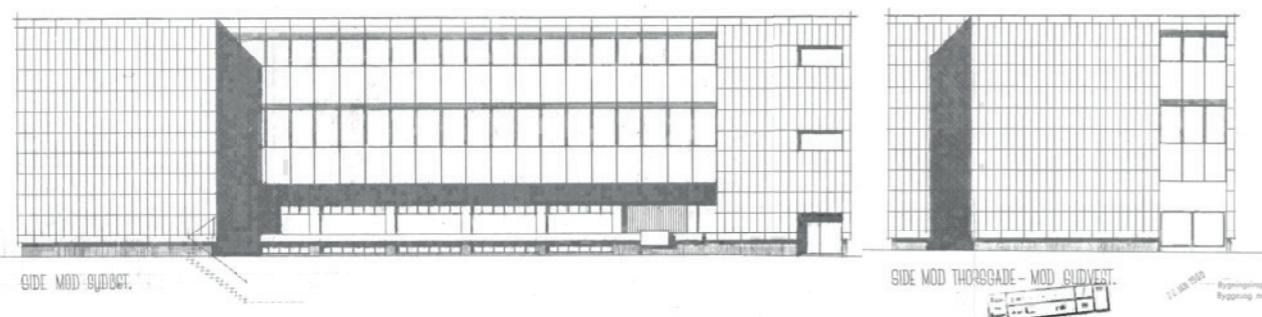
Nordisk Solar køber først Vestre Stationsvej 10 og dernæst nr. 8 for at kunne gennemføre udvidelse af firmaets lager og ekspeditionsarealer. De nedriver en gammel villa, indeholdende en lejlighed, på Vestre Stationsvej 8. Villaen er i 1959 omkring 60-70 år gammel og 'utidssvarende indrettet' og har stået ubeboet, fortæller dokumenter fra byggesagsarkivet.

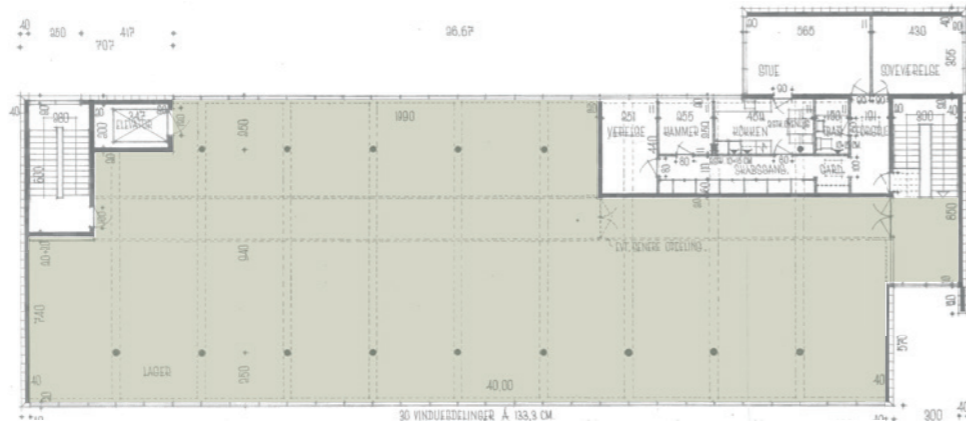
"Bygningen udføres med bærende konstruktioner helt i jernbeton, og gavlene udvendig beklædt med mørke betonfliser med bagstøbning af 20 cm klinkerbeton.

Vinduesfacaderne mod henholdsvis Vestre Stationsvej, Thorsgade og gård udføres af Velux facade-elementer med udvendig aluminiumsbeklædning. Hvert vindue er foroven forsynet med aluminiumsjalousi og ventilationsklap, og brystninger udvendig beklædt med 7 mm hærdet glas, 3/16 Asbestolux, 60 cm Rock-wool-batts, 1 lag Alukraft og indvendig 3/8" Asbestolux. Vinduerne udføres som drejevinduer. Taget udføres med Siporex-bjælker, 2 lag tagpap og indvendig afløb."

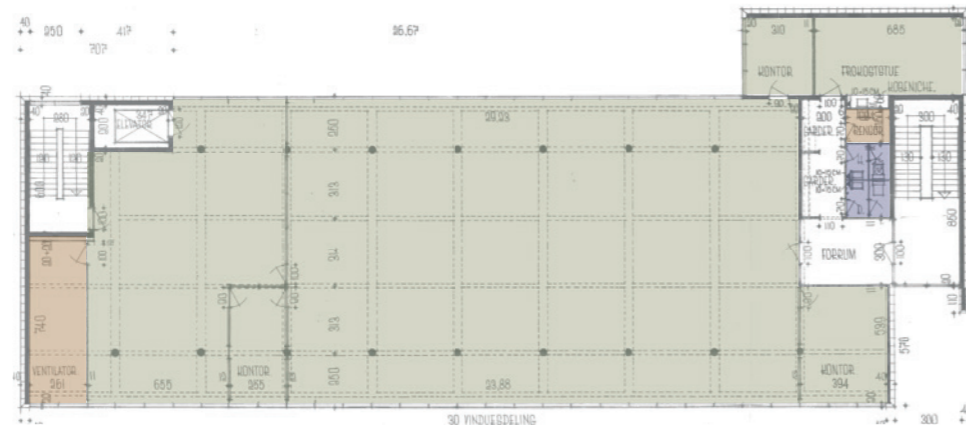
Citater fra byggetilladelse

Facaden blev udført med aluminiumsplader i stedet for glas, som ellers anvist.

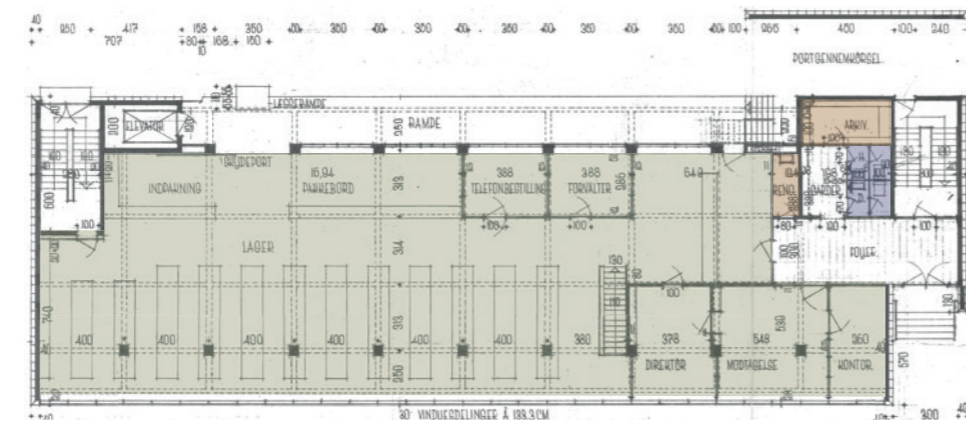

2. SALS PLAN
1:350

1. SALS PLAN
1:350

STUEPLAN
1:350

1960 - rumprogram

2. SAL

Lager	500 m ²
Lejlighed	
Stue	20 m ²
Soveværelse	15 m ²
Værelse	11 m ²
Kammer	6 m ²
Køkken	11 m ²
Skabsgang	14 m ²
Bad	4 m ²
Forstue	8 m ²

STUEPLAN

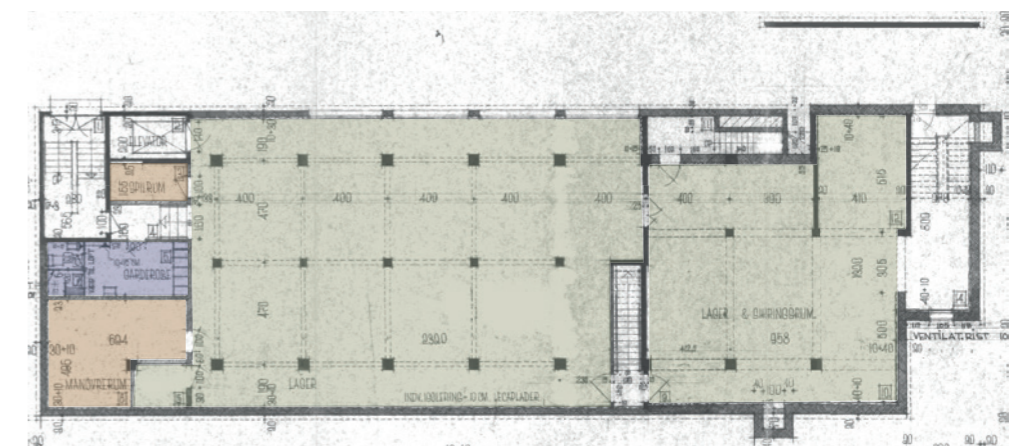
Foyer	30 m ²
Garderobe	6,5 m ²
Toiletter	4 m ²
Arkiv	5 m ²
Rengøringsrum	3,5 m ²
Kontor	14 m ²
Motgælse	30 m ²
2 kontorer	20 m ²
Telefonbestilling	10,5 m ²
Lager	330 m ²

1. SAL

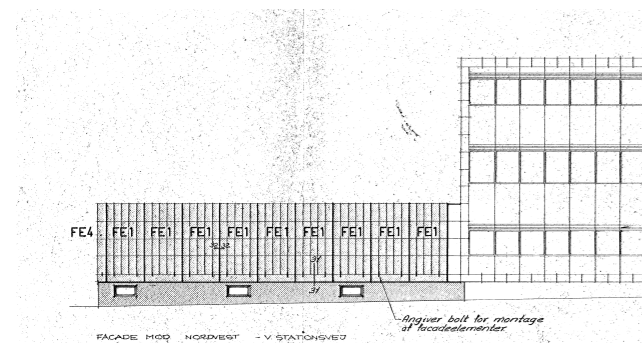
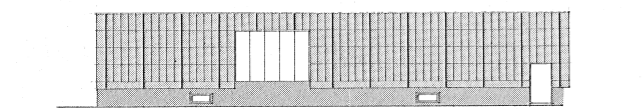
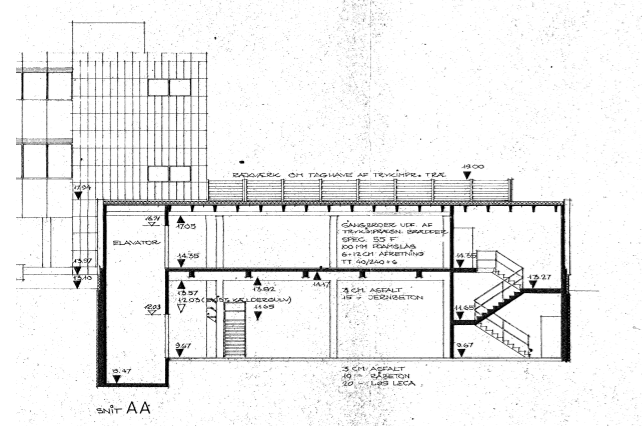
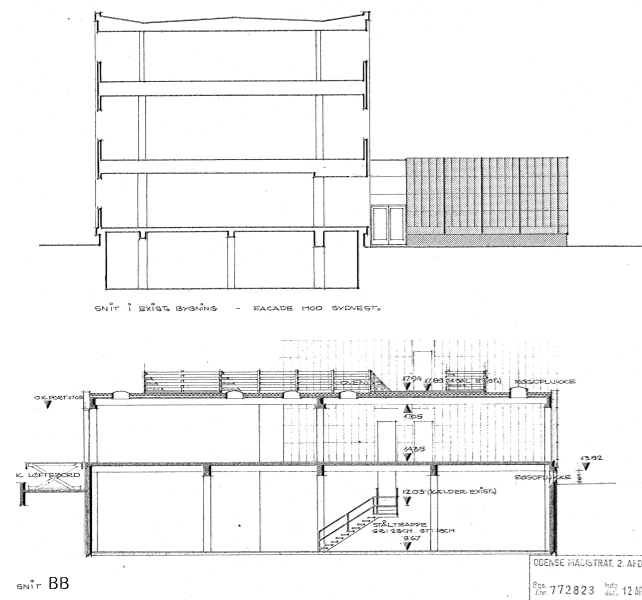
Teknikrum	20 m ²
3 kontorrum	35 m ²
Lager	340 m ²
Frokoststue	23 m ²
Garderobe	11 m ²
Rengøring	1,5 m ²
Toiletter	4 m ²

KÆLDERPLAN

Lager	280 m ²
Spilrum	4 m ²
Garderobe inkl. toilet og bruserum	20 m ²
Manøvrerum	30 m ²
Lager og sikringsrum	126 m ²

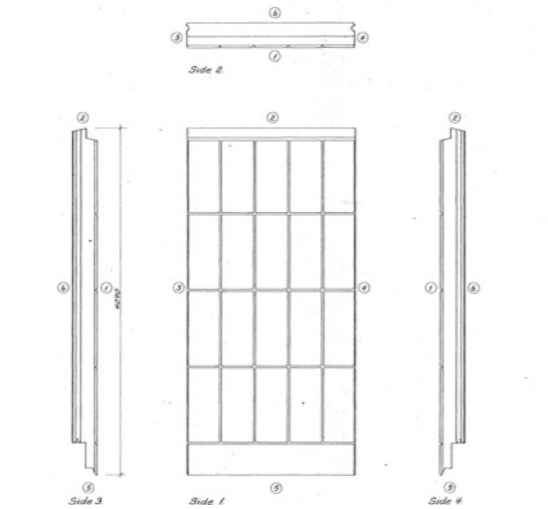
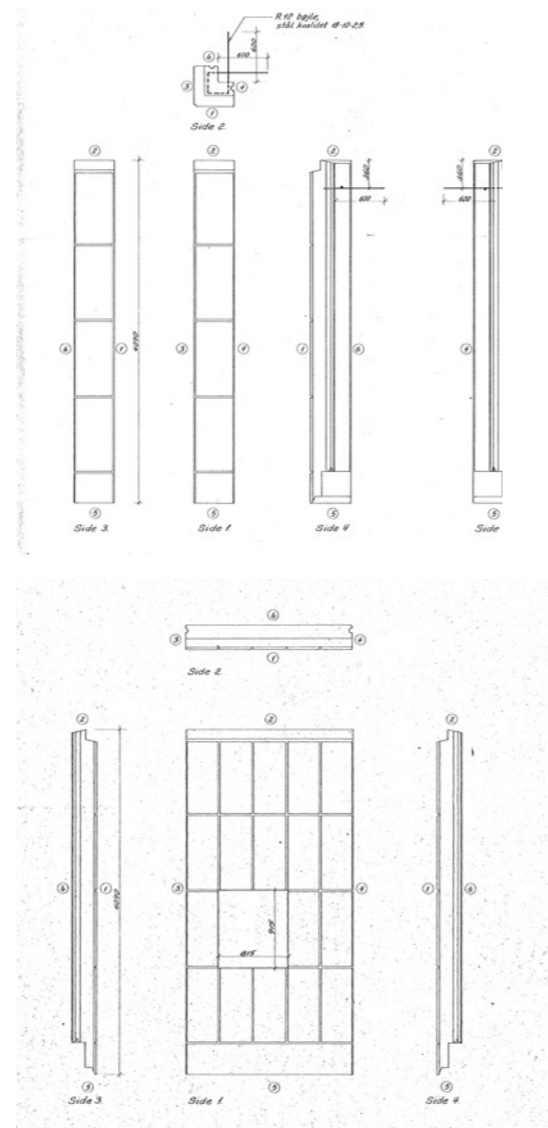

KÆLDERPLAN
1:350

Jørgen Stærmoses tegninger af facadeelementer på lagerbygning fra 1978

1978

Opførelse af en 1 etages tilbygning med kælder tegnet i samme udtryk som det eksisterende af Jørgen Stærmoses Tegnestue for Nordisk Solar Co. A/S

Opførelse af en 1 etages tilbygning med kælder til den eksisterende kontor- og lagerbygning. Der anmodes om og gives tilladelse til nedrivning af beboelseslejlighed på Dronningensgade 7 i 1977. Men naboer klager over og er bekymret for fremtidige støjgener ved byggestøj samt støj fra virksomhedens fremtidige drift. Naboerne bekymrer sig om den nye indgang fra Dronningensgade, og at det vil skabe mere trafikstøj for beboerne i området.

"Tilbygningen udføres i lighed med den eksisterende bygning med et bærende skelet af jernbeton, med ydervægge dels af beton støbt på stedet og dels af betonelementer og med tag af betonelementer dækket med tagpap."

"Bebyggelsen agtes udført i beton dels som pladsstøbt og dels som elementer med overflade svarende til den eksisterende bebyggelse. Alle indvendige overflader er af beton, gulve er dog udført med asfaltbelægning. Tag udføres som 3 lags papdækning på 10cm skumglas. Øvrig isolering udføres således: I kælder: Udvendig kældervægge isoleres med henholdsvis 5cm mineraluld og 10cm klinkerbeton. I stueetage: Alle facadeelementer er udført som sandwichkonstruktion med 75mm indstøbt mineraluld. Lette facadepartier isoleres med 10cm mineraluld."

Citater fra byggetilladelse

1978 - rumprogram

2. SAL

Lager	500 m ²
Lejlighed	
Stue	20 m ²
Soveværelse	15 m ²
Værelse	11 m ²
Kammer	6 m ²
Køkken	11 m ²
Skabsgang	14 m ²
Bad	4 m ²
Forstue	8 m ²

STUEPLAN

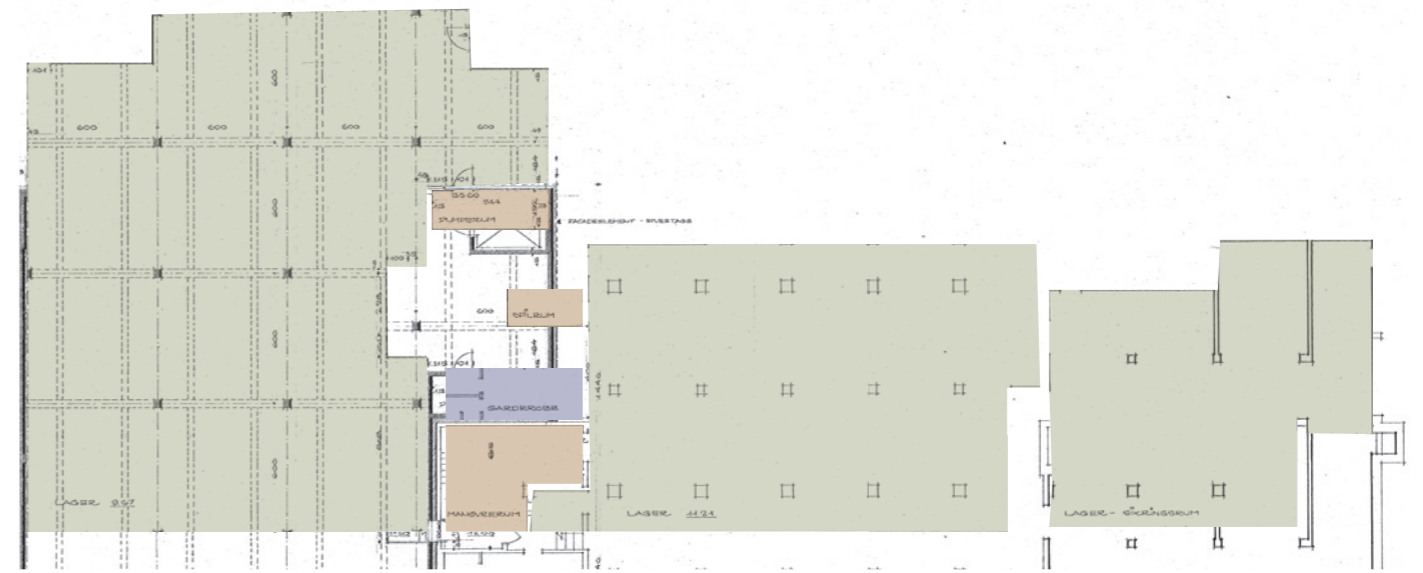
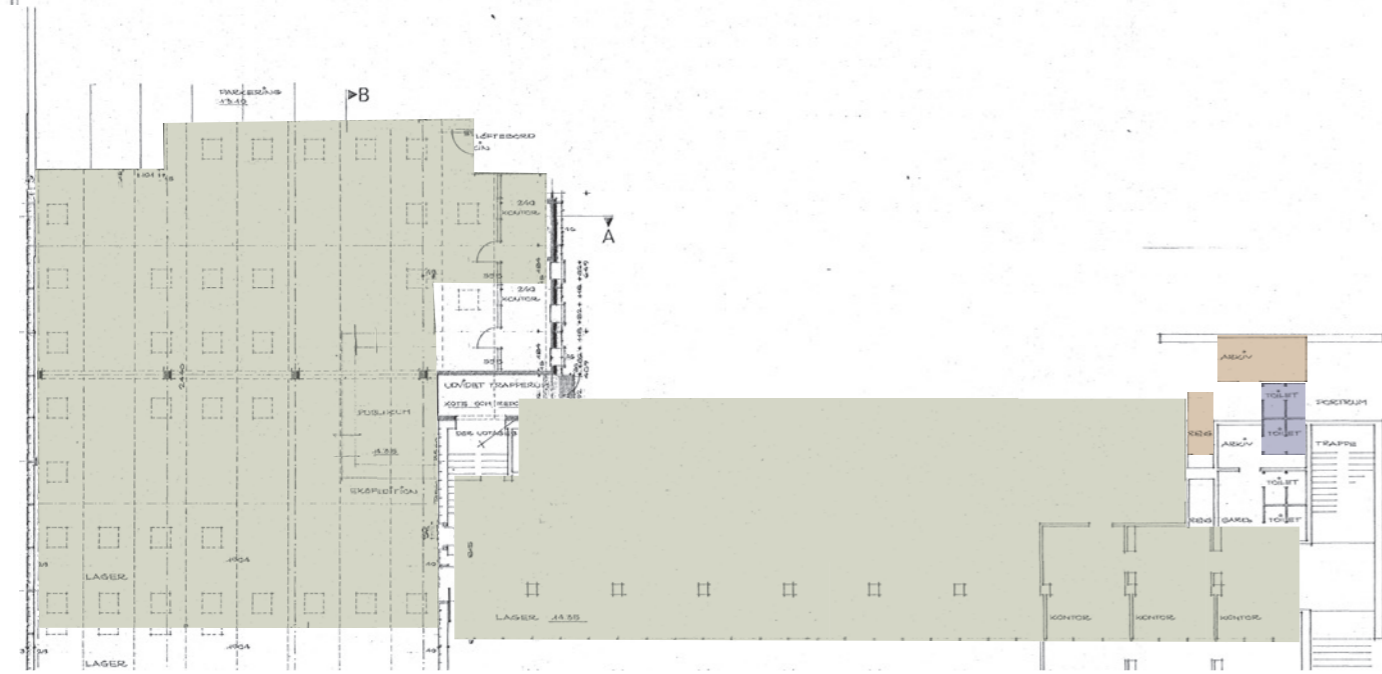
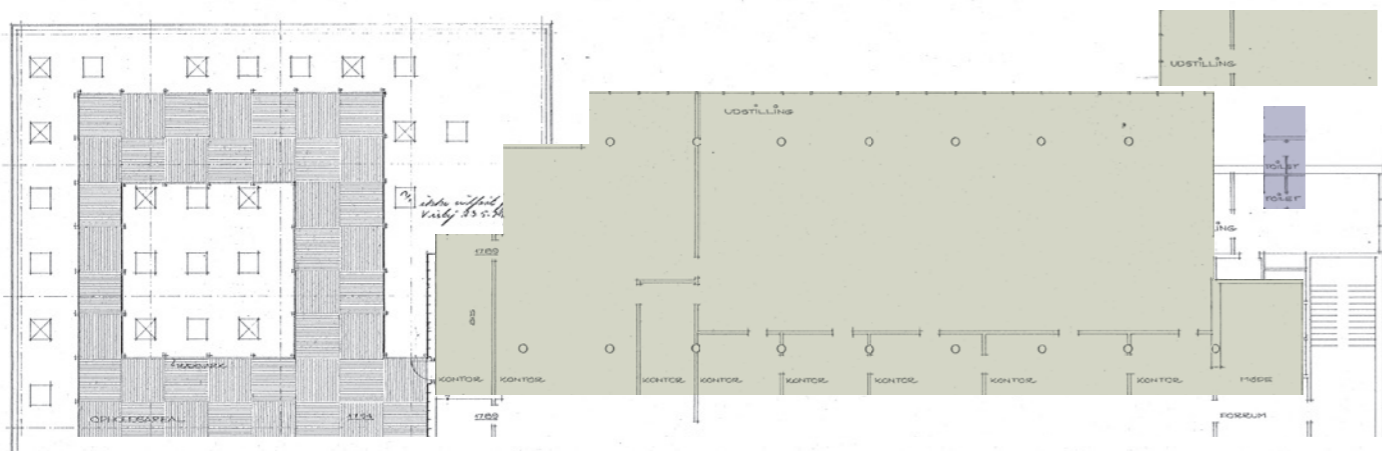
Foyer	30 m ²
Garderobe	6,5 m ²
Toiletter	4 m ²
Arkiv	5 m ²
Rengøringsrum	3,5 m ²
Kontor	14 m ²
Modtagelse	30 m ²
2 kontorer	20 m ²
Telefonbestilling	10,5 m ²
Lager	540 m ²

1. SAL

Teknikrum	20 m ²
3 kontorrum	35 m ²
Lager	340 m ²
Frokoststue	23 m ²
Garderobe	11 m ²
Rengøring	1,5 m ²
Toiletter	4 m ²

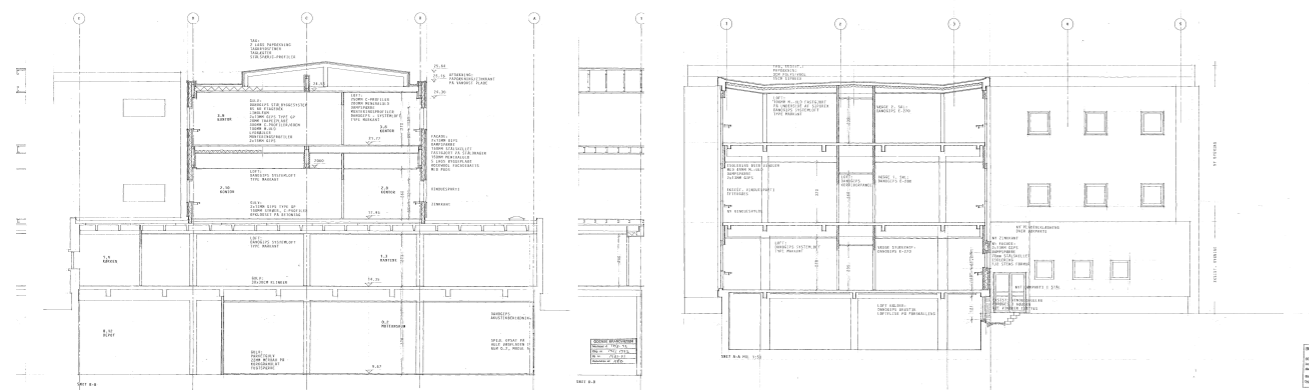
KÆLDERPLAN

Lager	540 m ²
Spilrum	4 m ²
Garderobe inkl. toilet og bruserum	20 m ²
Manøvrerum	30 m ²
Lager og sikringsrum	126 m ²
Pumperum	5 m ²

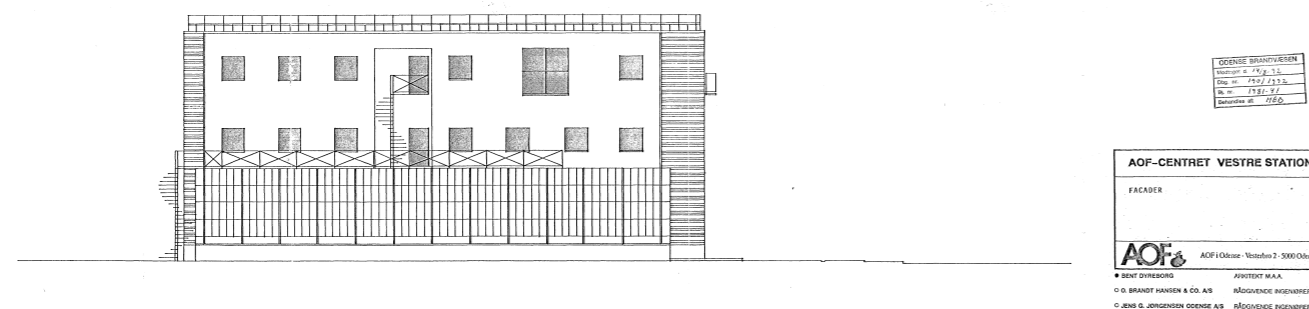
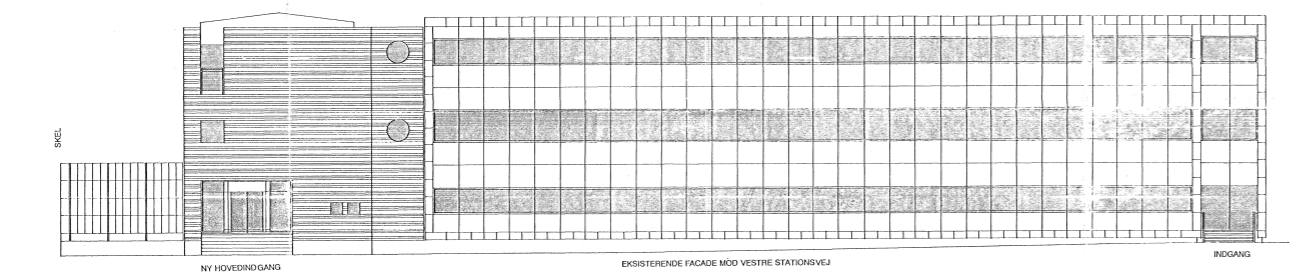
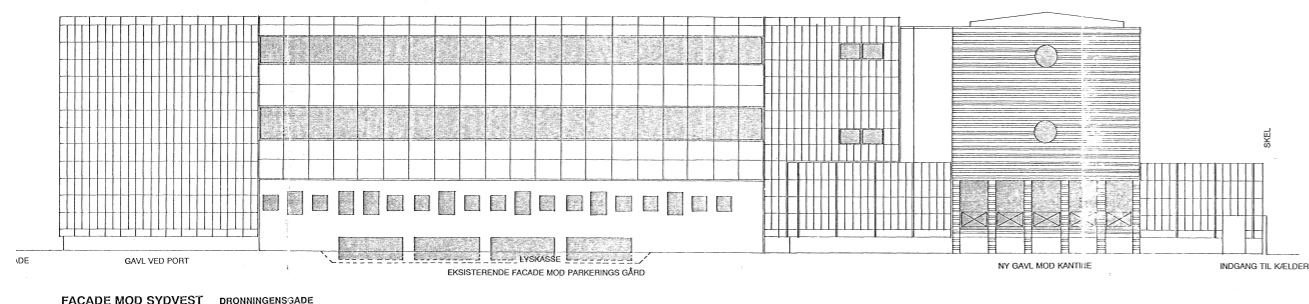

STUEPLAN
1:350

KÆLDERPLAN
1:350

1992

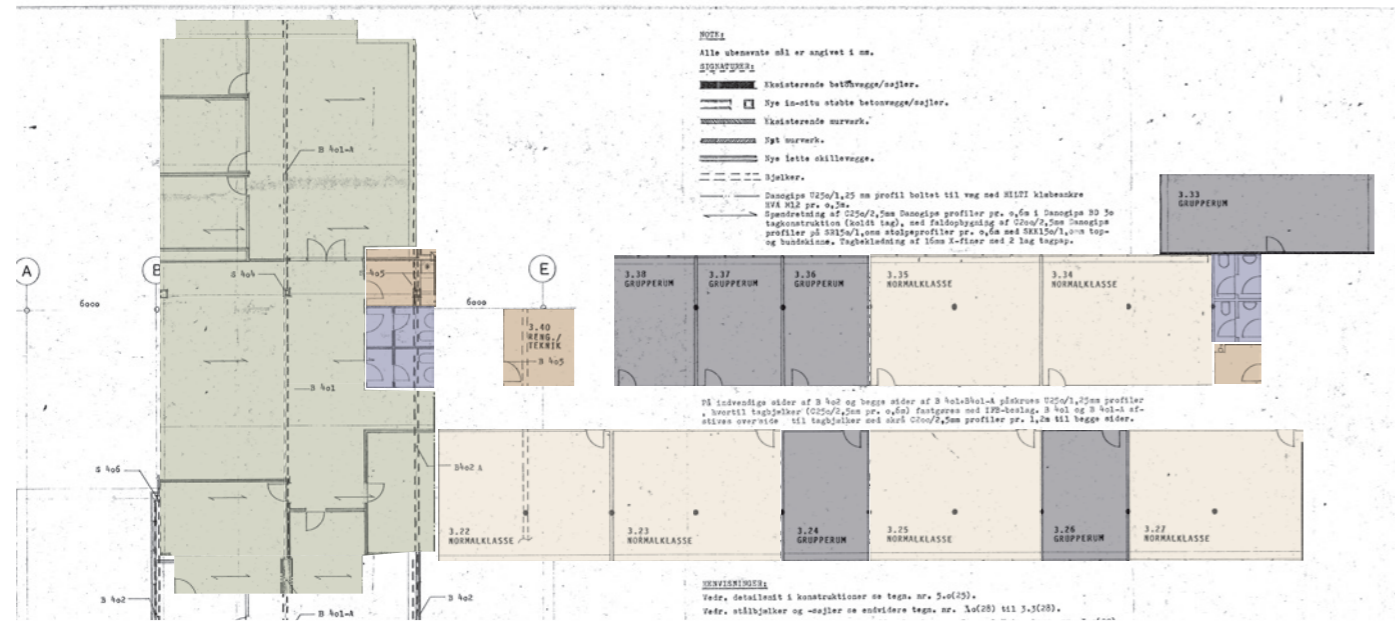

Ombygning af eksisterende bygning med indretning til voksenundervisning samt opførelse af nye to etagers bygning til administration og undervisning. Tegnet af Bent Dyreborgs Tegnестue for AOF Odense.

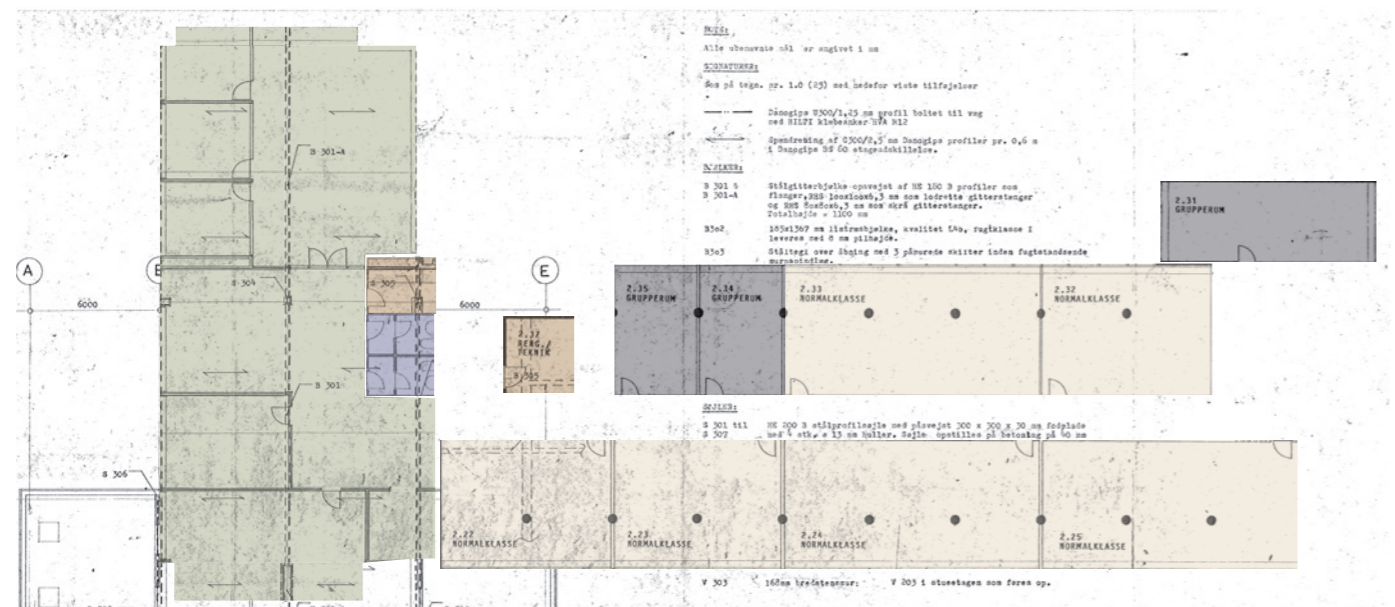
"Tilbygningen, der skal indeholde AOF's administration, opføres ovenpå en eksisterende en-etagers bygning, der opført med facade i skel mod øst. Tilbygningen opføres dog i en afstand af ca. 6 meter fra naboskel og med en totalhøjde på ca. 12 meter som den eksisterende hovedbygning. Det skal nævnes, at tilbygningens "gavl", der indeholder hovedindgangen og trappe, opføres på et areal, der er udlagt som offentlig parkering og er en del af matriklen Vestre Stationsvej. Arealet ejes på nuværende tidspunkt af Odense Kommune, med hvem det er aftalt, at arealet kan overtages af AOF"

"Nærværende statiske beregninger omhandler en nybygning med 1. sal og 2. sal opført som 'let' hus oven på eksisterende lave tilbygning indeholdende stueetage og kælder. Hertil opføres bærende/afstivende murede facader i hhv. Gade- og gårdside med in-situ støbte betonvægge/-søjler og tilhørende fundamenter uden for kælderen. Det bærende hovedsystem opbygges af valsede stålprofilsøjler med hovedbjælker af hhv. Rektangulære limtræsbjælker og opsvejst stål-gitterbjælker. Det bærende hovedsystem suppleres med lette facader, etageadskillelse og tagkonstruktion opbygget Danogips' 'stålbyggesystem'. Det stabiliserende system udgøres som en kombination af den eksisterende tunge gavl, de to nye 'tunge' facader og den nye lette facade på 1. og 2. sal. Den vandrette indlast på facaderne føres ved skivevirkning i etageadskillelsen og tagkonstruktionen til de afstivende vægge og søjler, som fører kræfterne videre til fundamenterne."

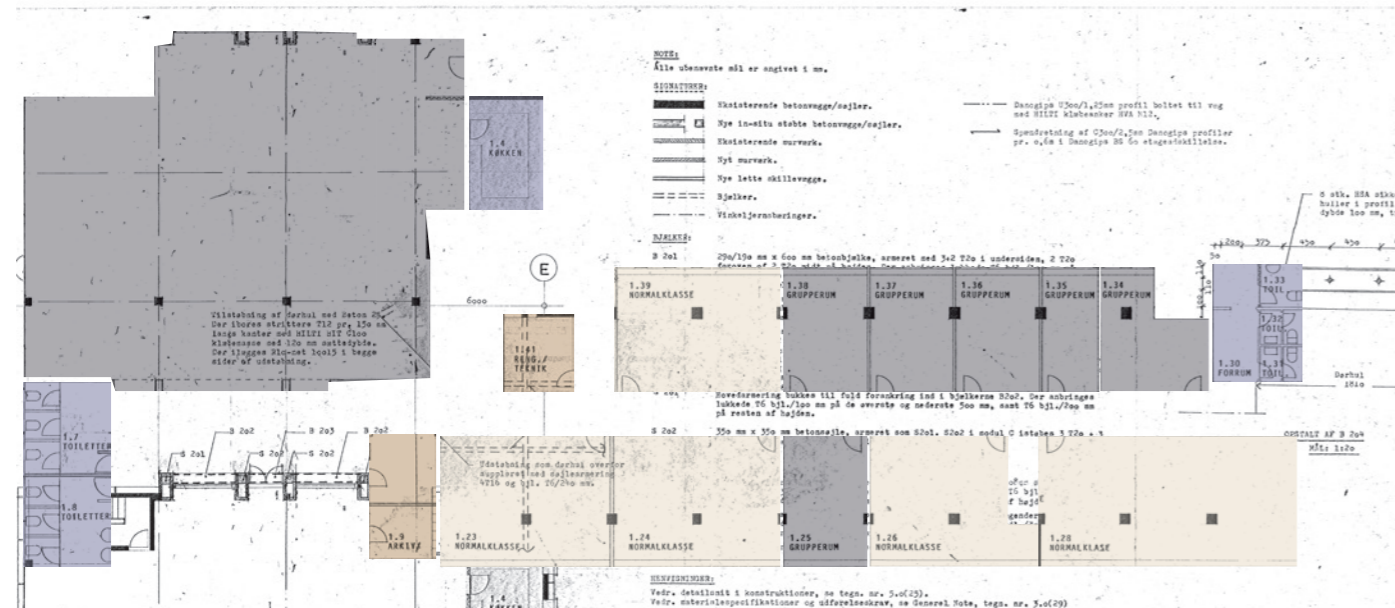
Citater fra byggetilladelse

2. SALS PLAN
1:350

1. SALS PLAN
1:350

STUEPLAN
1:350

1992 - rumprogram

2. SAL

Normalklasse rum	270 m ²
Grupperum	150 m ²
Toiletter	10 m ²
Rengøring/teknik	10 m ²
Kontor	295 m ²
Tekøkken	6 m ²
Toiletter til kontorer	10 m ²

1. SAL

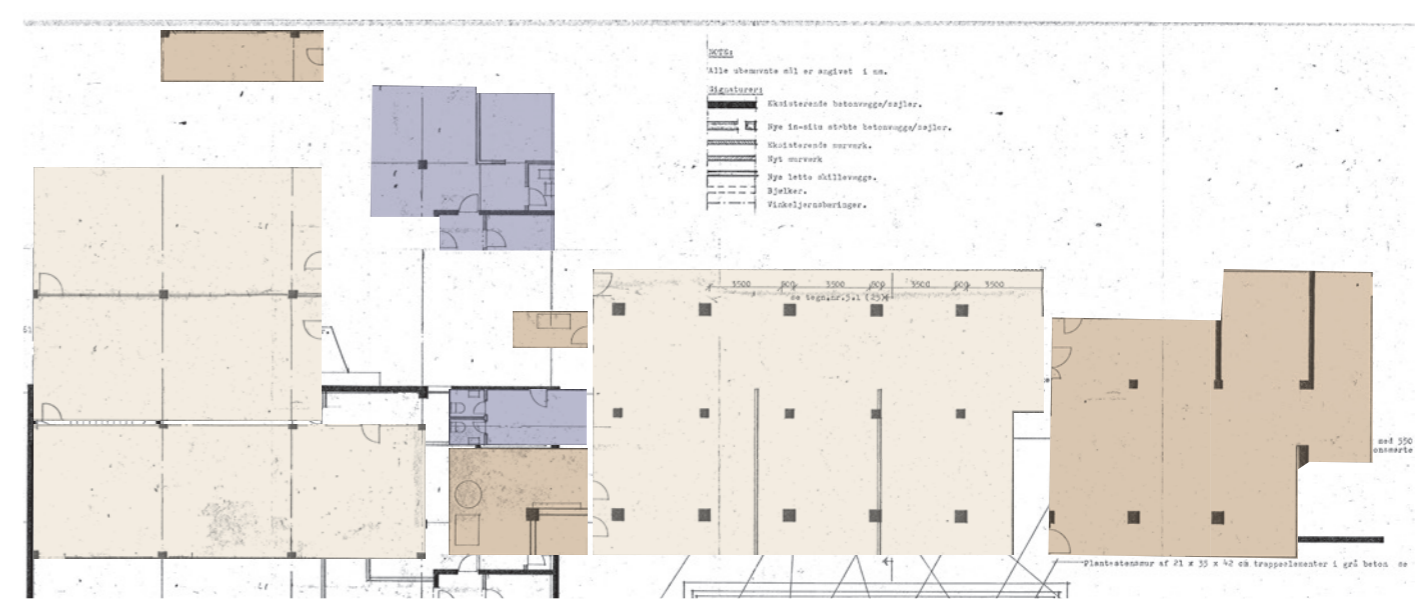
Normalklasse rum	390 m ²
Grupperum	35 m ²
Toiletter inkl. Forrum	20 m ²
Rengøring/teknik	10 m ²
Kontor	170 m ²
Tekøkken	6 m ²
Toiletter til kontorer	10 m ²
Garderobe	10 m ²
Mediatek	46 m ²

STUEPLAN

Kantine	275 m ²
Normalklasserum	248 m ²
Køkken	27 m ²
Toiletter ifm. Kantine	32 m ²
Forhal	100 m ²
Depot	7 m ²
Arkiv/teknik	7 m ²
Rengøring/teknik	10 m ²
Grupperum	125 m ²
Toiletter inkl. forrum	20 m ²

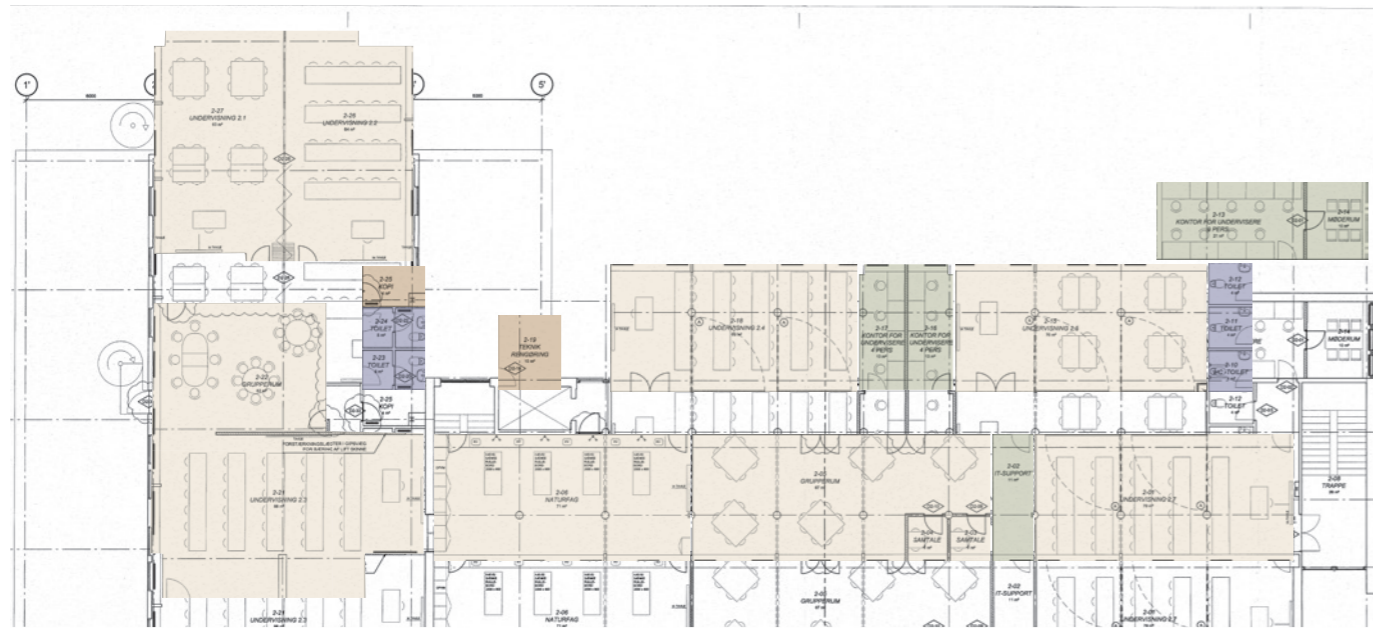
KÆLDERPLAN

Motionsrum	270 m ²
Syværksted	260 m ²
Sikringsrum	164 m ²
Teknik rum	30 m ²
Toiletter inkl. forrum	15 m ²
Pumperum	15 m ²
Depot	15 m ²
Omkledning inkl. Bad og toilet	50 m ²
	23 m ²
	7 m ²

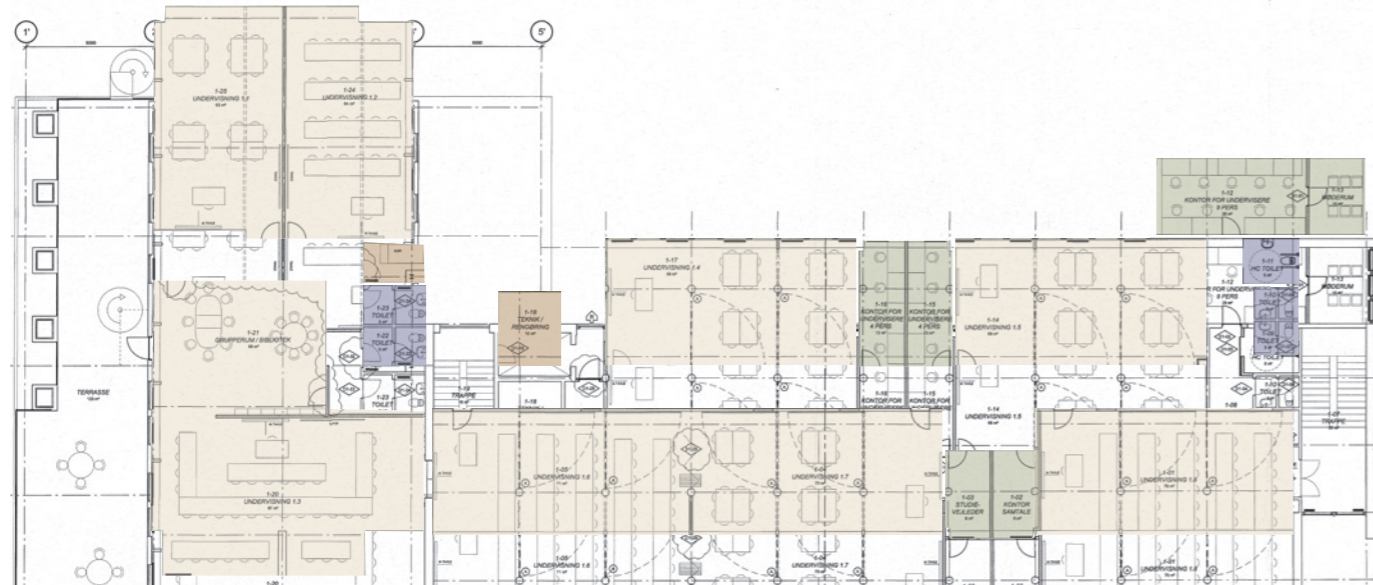

KÆLDERPLAN
1:350

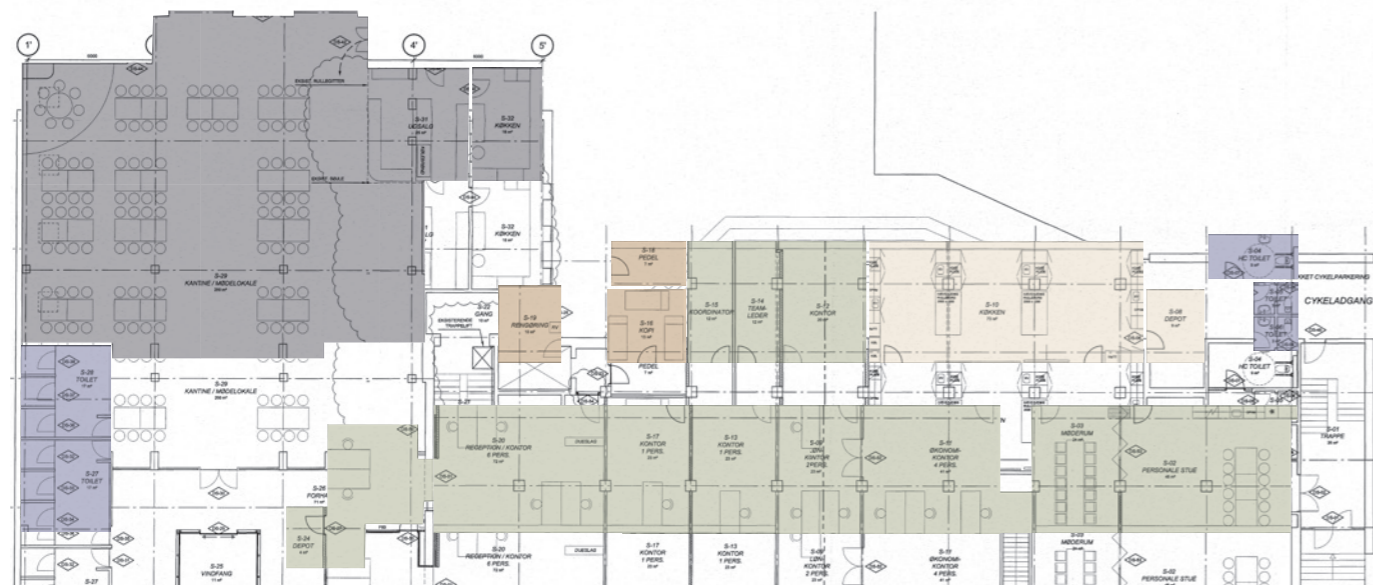

2. SALS PLAN
1:350

1. SALS PLAN
1:350

STUEPLAN
1:350

2010 - rumprogram

2. SAL

6 undervisningslokaler	433m ²
Naturfagslokale	71 m ²
2 grupperum	149 m ²
3 kontore for undervisere	47 m ²
Møderum	10 m ²
2 samtalerum	8 m ²
IT-support rum	11 m ²
4 toiletter og 1 handikaptoilet	22 m ²
Rengøring/teknik rum	10 m ²
Kopirum	4 m ²

1. SAL

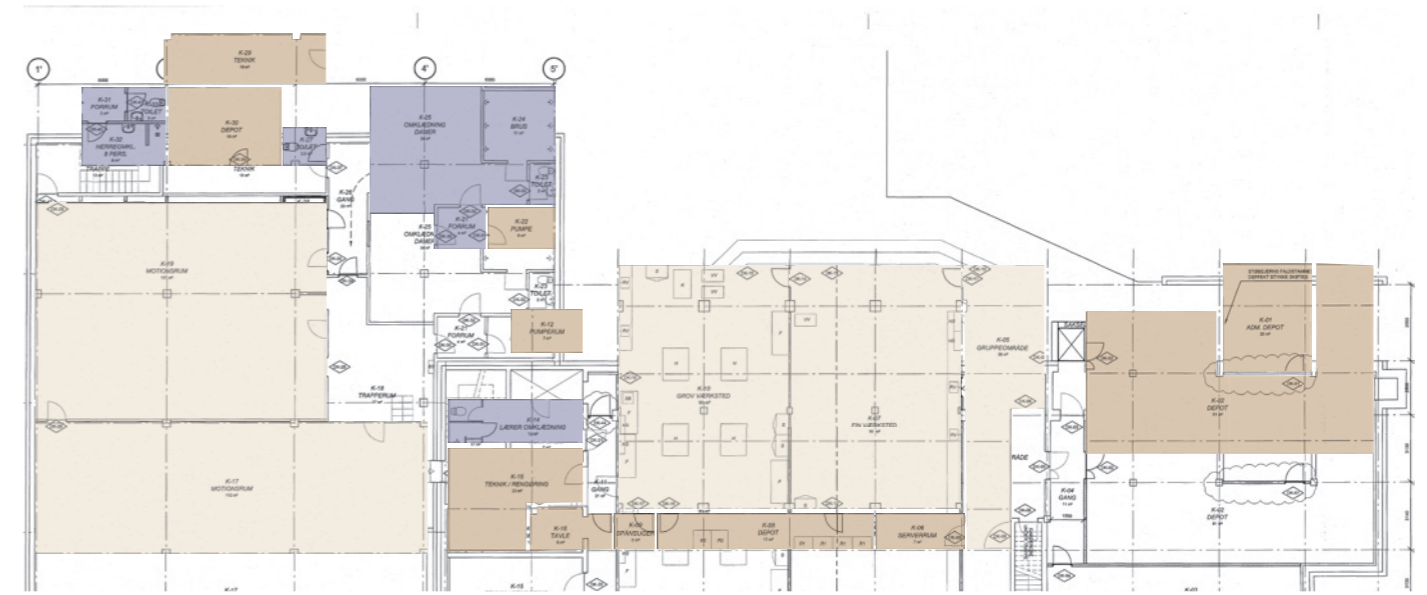
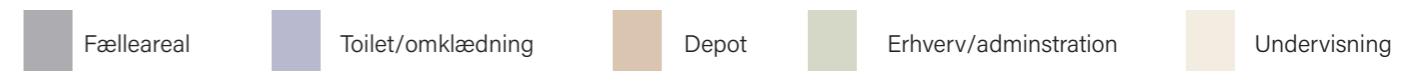
8 undervisningsrum	562 m ²
Grupperum/bibliotek	89 m ²
3 kontorer for undervisere	51 m ²
Møderum	10 m ²
Kontor for studievejleder	9 m ²
Samtalerum	9 m ²
4 toiletter og 1 handikaptoilet	21 m ²
Rengøring/teknik rum	10 m ²
Kopirum	4 m ²

STUEPLAN

7 administration kontorer til 11 personer	154 m ²
Reception/ kontor til 6 personer	72 m ²
Hovedindgang, forhal og vindfang	82 m ²
Personalestue	48 m ²
Møderum	24 m ²
Undervisningskøkken og depot	82 m ²
Kantine	280 m ²
Kantinekøkken og udsalg	43 m ²
6 toiletter	34 m ²
Rengøring	10 m ²
Pedel	7 m ²
Kopi	13 m ²

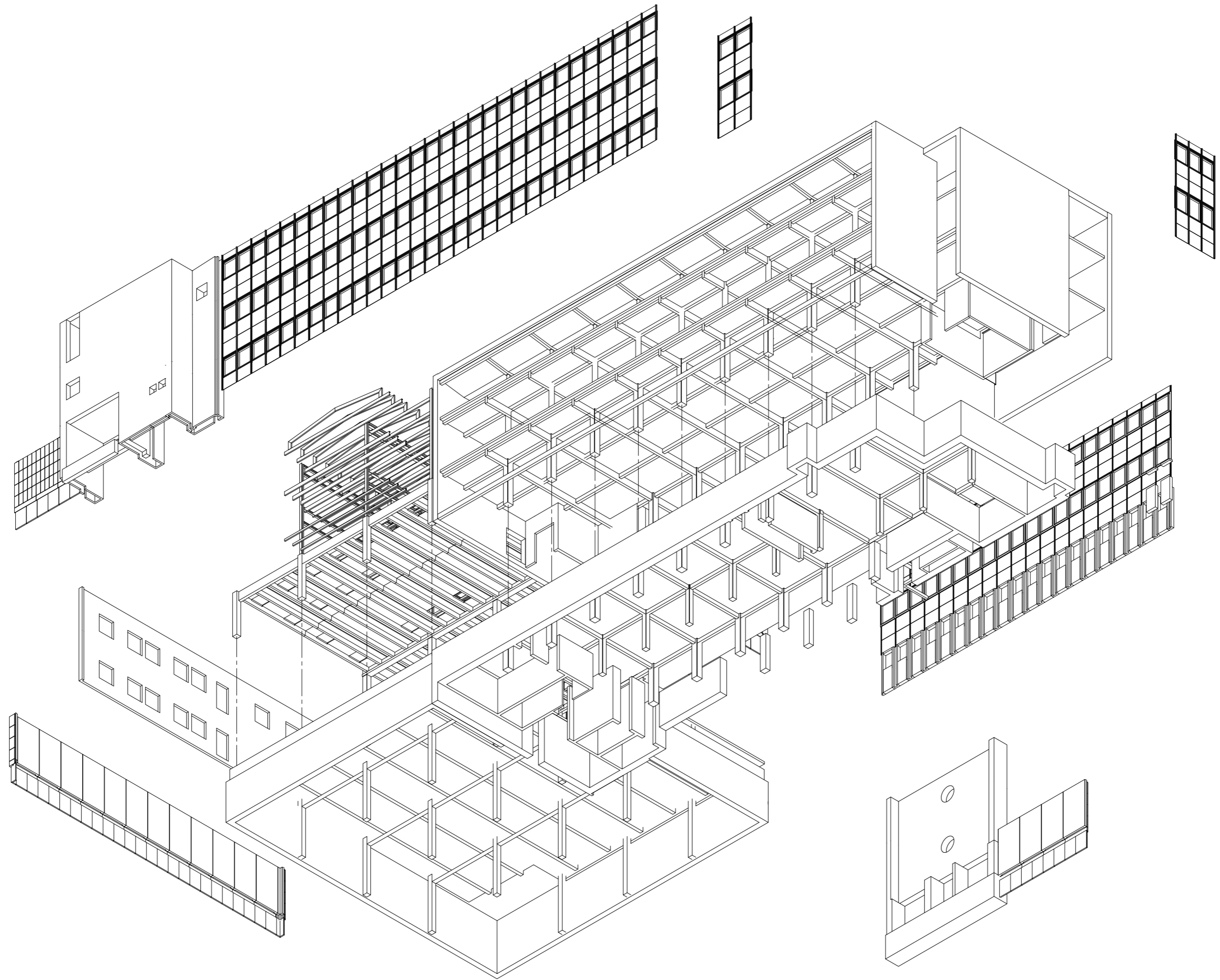
KÆLDERPLAN

2 motionsrum	250 m ²
2 naturfagslokaler - grov- og finværksted inkl. depotrum	210 m ²
1 forandringsrum	50 m ²
2 omklædning og bad	74 m ²
Teknikrum	17 m ²
Serверrum	7 m ²
3 depotrum	128 m ²
Læreromklædning	12 m ²
Teknik/rengørings rum	23 m ²
Pumperum	7 m ²

KÆLDERPLAN
1:350

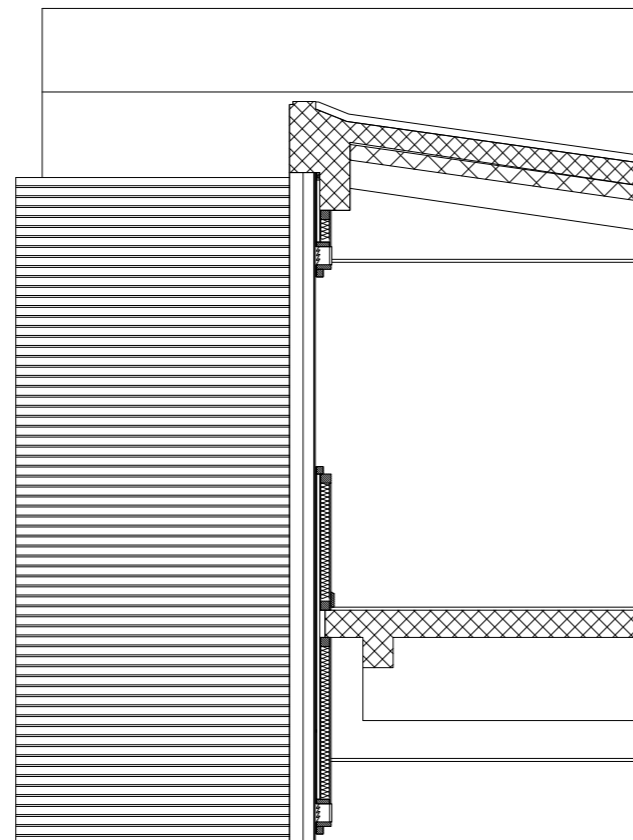

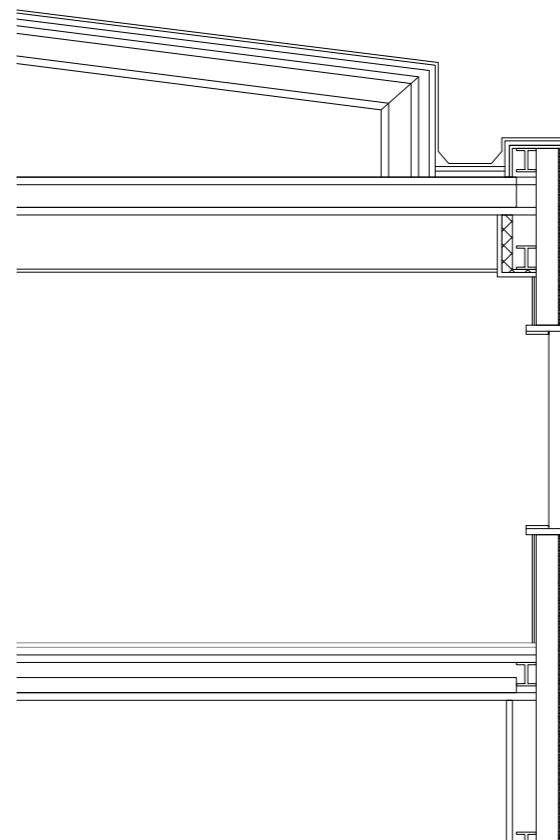
TEKNISK ANALYSE

Tag og afvanding

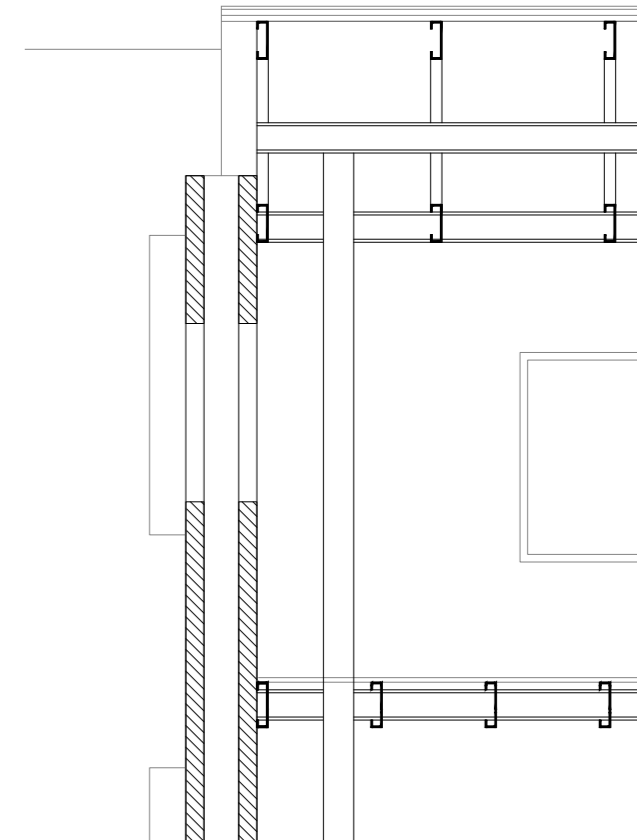
De flade tage som modernismen bragte med sig, skulle i udtryk udvise enkelthed, men teknisk forudsatte det knap så enkle og oftest problematiske afvandingsløsninger. Dette gør sig også gældende for den del af bygningen, som er fra 1960, hvor nedløbsrørene oprindeligt er tegnet som indvendige og skjult i betonkonstruktionens søjler. Formentlig pga problemer med tilstopning/oversvømmelse ledes vandet i dag ud i nye nedløbsløb, som ligger knap så diskret lige bag klimaskærmen. Vandet løber ned i brønde i kælderen, som ifølge bygningens nuværende vicevært stadig har givet problemer med oversvømmelse og dertilhørende fugtskader.

Snit i tagfod fra 1960 facade samt kig på facade fra 1992. Egen optegning.

Snit i tagfod fra 1992 på 'lette' facade. Egen optegning.

Snit i tagfod fra 1992 på 'tunge' facade. Egen optegning.

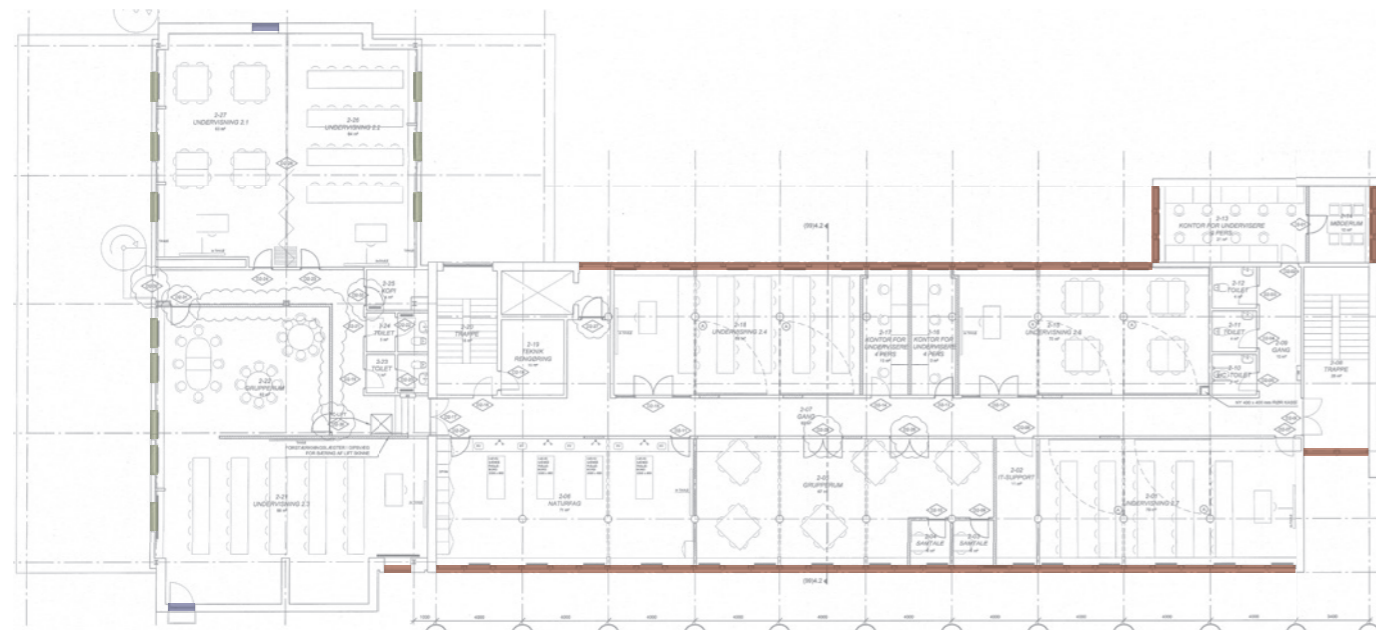

Vinduer

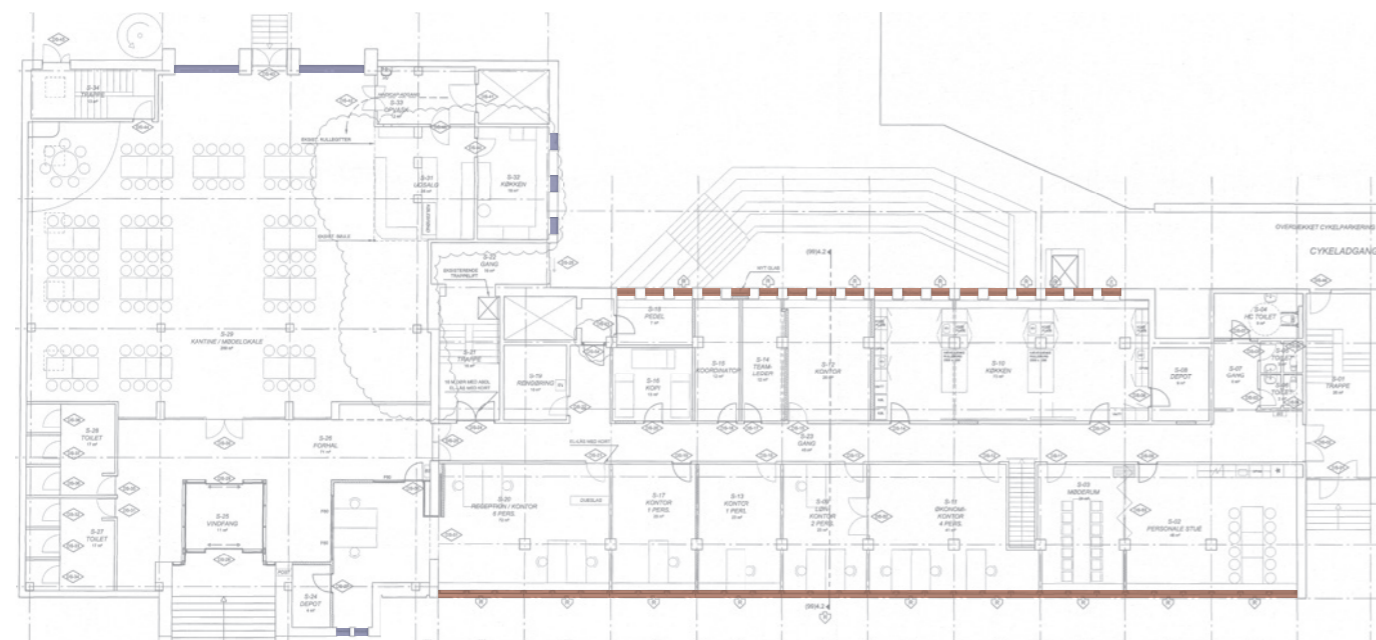
Der er i dag ingen originale vinduer tilbage i bygningen fra hverken 1960 eller 1992. Der er i dag vinduer fra 2001, 2010 og 2018. Vinduerne i bygningskroppen fra 1960 blev skiftet i 2010, og står i dag i god stand bestående af 2 lags energiruder med varm kant. Mens vinduerne fra 2018 er 3 lags energiruder med varm kant. Vinduerne fra 2001 trænger til udskiftning flere steder, særligt de runde vinduer mod syd, da disse består af 2 lags termoruder med kold kant. Trærammerne i de runde vinduer er på 1. sal begyndt at sprække og gå i opløsning. Det anbefales i en energirapport fra 2019, at *de eksisterende vinduer, som er med ældre termoruder foreslåes udskiftet til nye vinduer med trelags energiruder, energiklasse A.*

Se næste side for vinduesskema

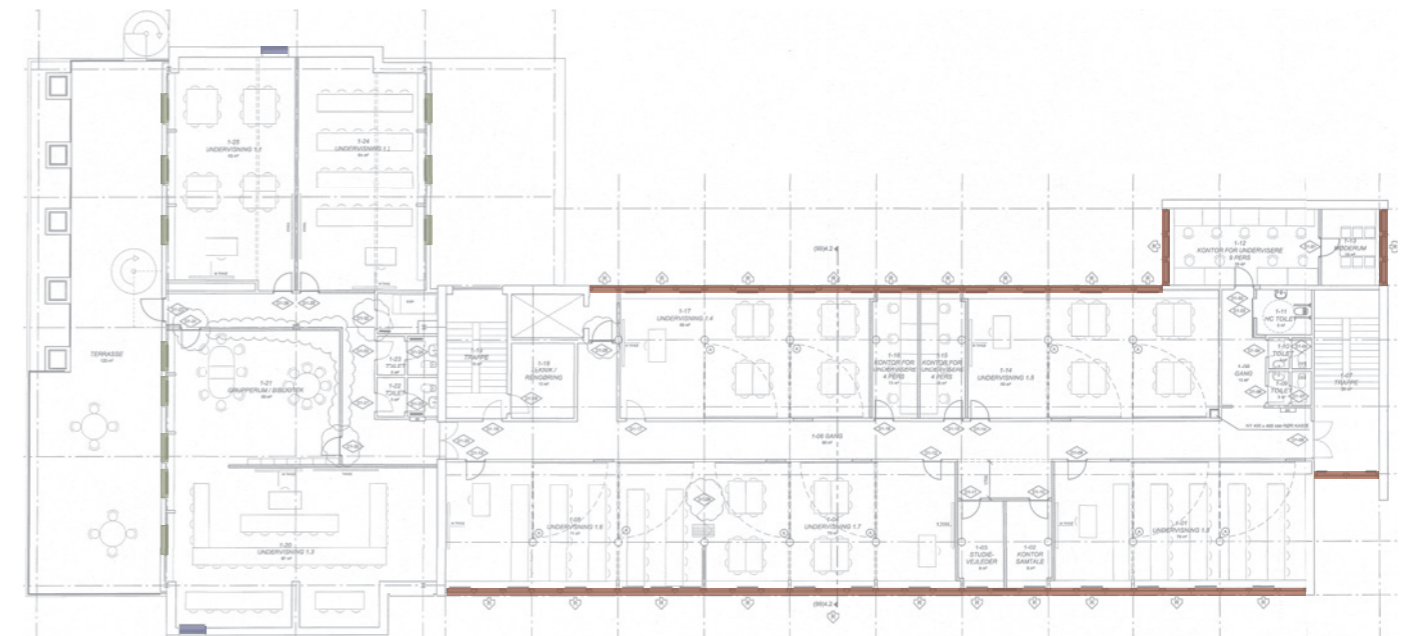
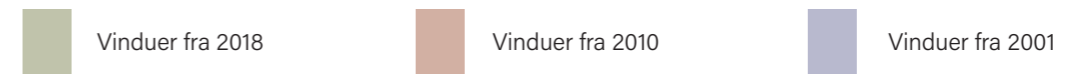
vinduesskema

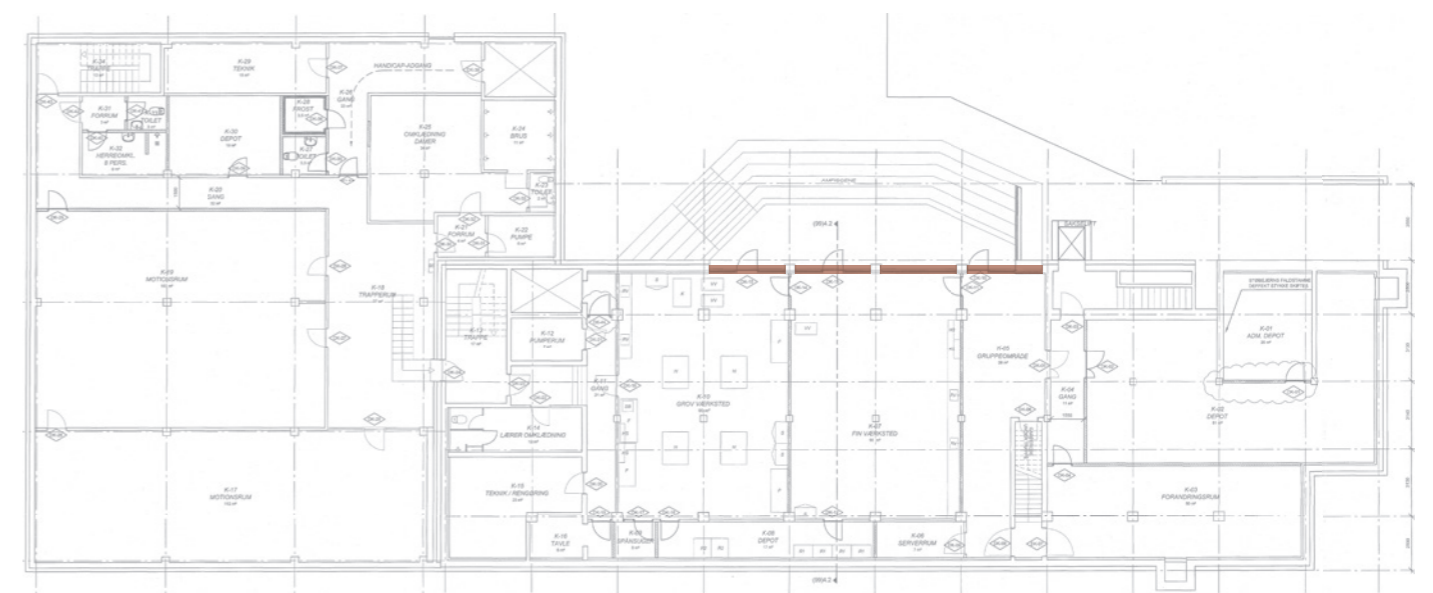
2. SALS PLAN
1:350

STUEPLAN
1:350

1. SALS PLAN
1:350

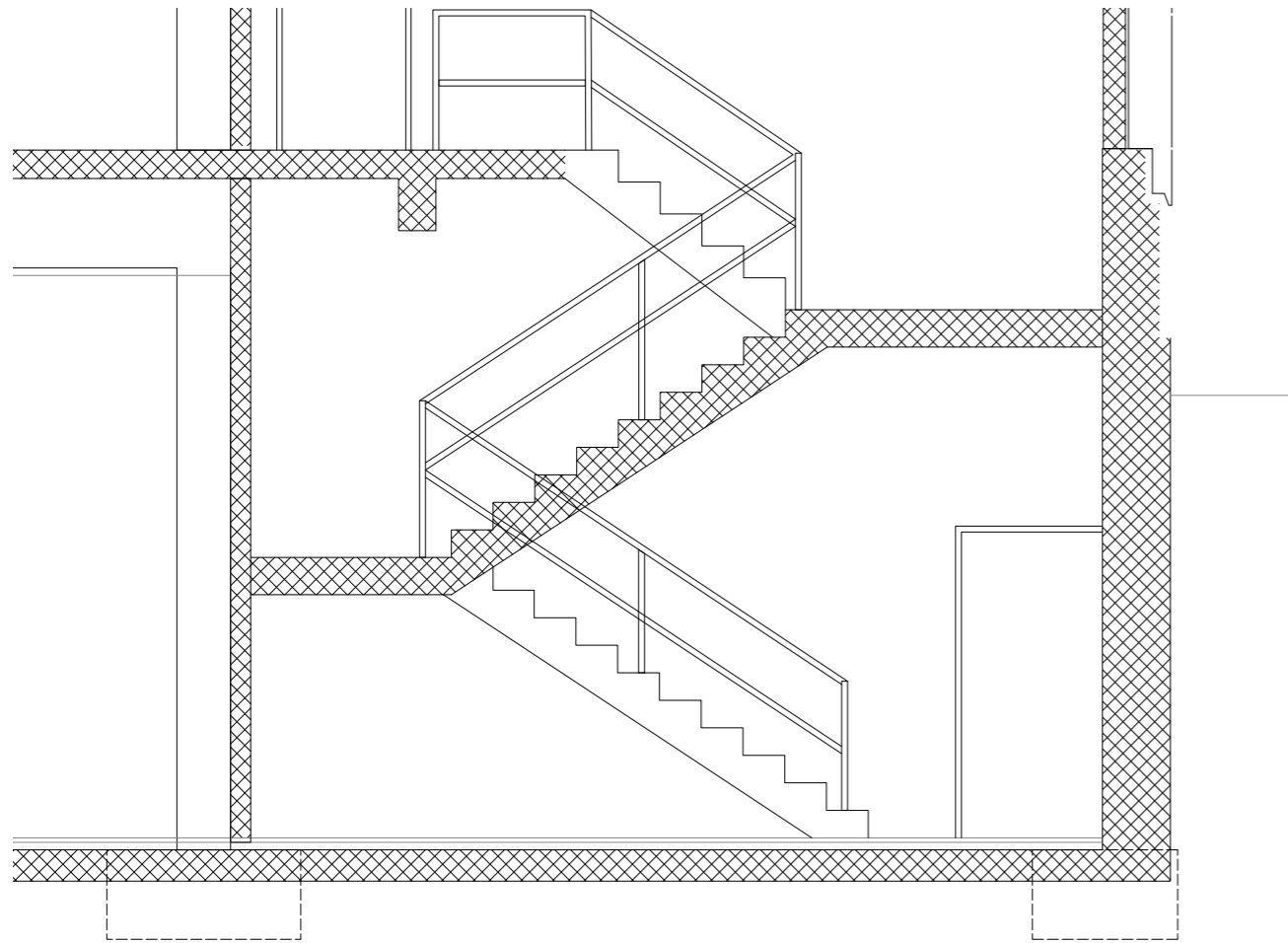
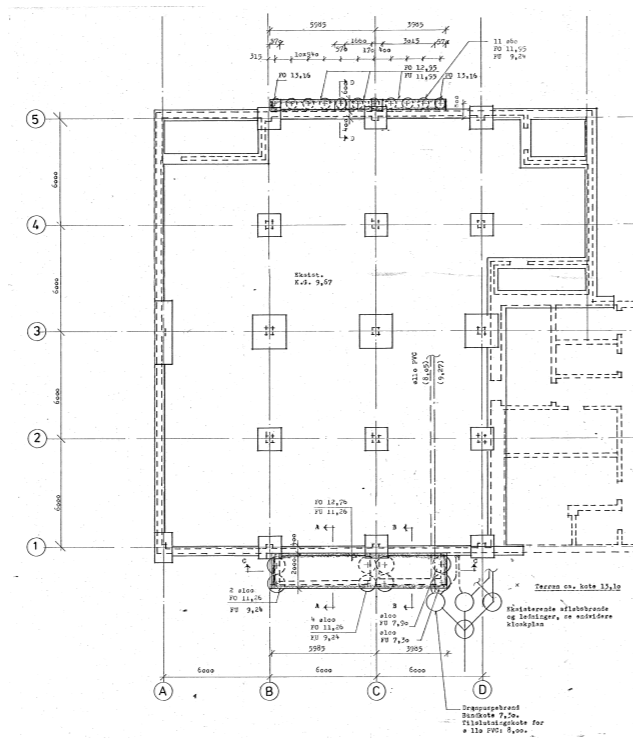

KÆLDERPLAN
1:350

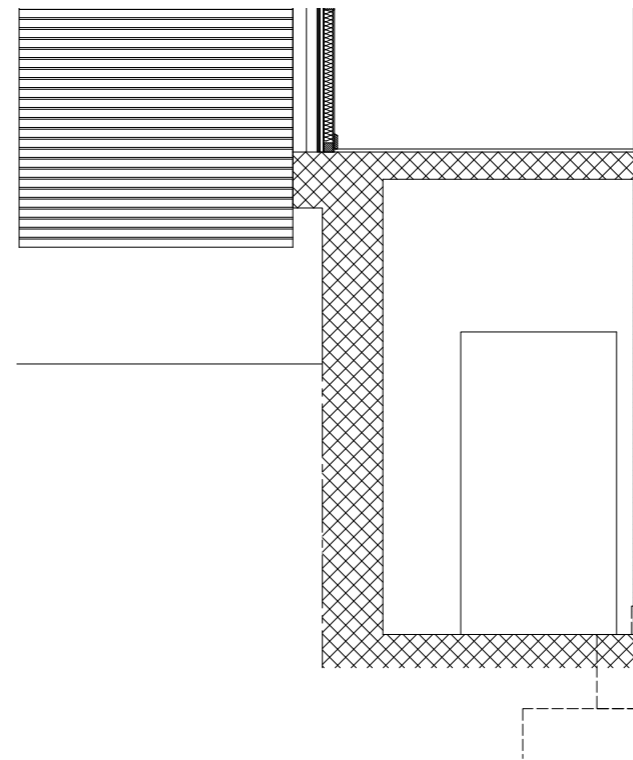
Fundament og sokkel

Bygningen står på et fundament bestående af søjlefundamenter med fundamentsklodser af 500x500mm. Terrændækket i den østlige del af bygningen er udført af beton og isoleret med 200mm leca under betonen. Terrændækket i den vestlige del består af beton uden isolering.

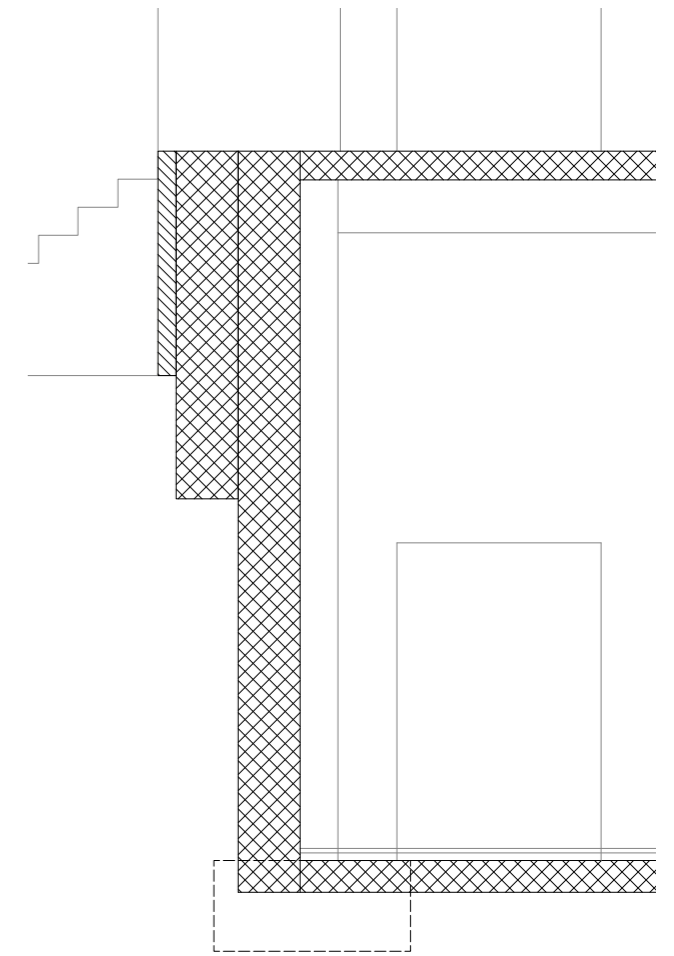
Bygningskroppen fra 1960 står med en støbt betonsokkel på 500mm, som er trukket tilbage i forhold til resten af facaden. Dette gør at bygningen lander lidt lettere end tilbygningen fra 1992. Bygningskroppen fra 1992 står på en 200 mm støbt sokkel, som flugter med den resterende murede facade.

Snit i trappekerne i bygningskrop fra 1978. Egen optegning

Snit i kælder fra 1960 samt facade samt kig på facade fra 1992. Egen optegning.

Snit i kælder fra 1978 samt 'tung' facade fra 1992. Egen optegning.

Energimærkningsrapport

Bygningen har i forbindelse med salg undergået en energimærkevurdering i januar 2019. Rapporten fremlægger energimæssige forbedringer, som vil medføre både økonomiske, CO₂- og energimæssige besparelser.

Bygningen har i dag et energimærke C ud af A2020, A2015, A2010, B, C, D, E, F, G. Nye bygninger skal i dag som minimum leve op til energikravene for A2015.

Hvis forbedringerne, som foreslås gennemføres vil bygningen få energimærke B.

Besparelsesforslag er oplyst til sidst i rapporten og er:

1 Udskiftning af nye varme fordelingspumper.

2 Udskiftning af lysstofrør og kompaktør til LED, opsætning af solcelleanlæg i en hældning på 20 grader i retning mod syd. Her skal der tages højde for om den eksisterende tagkonstruktion er egnet til den ekstra vægt, fra solcellerne, hvilket ikke er medregnet i det specifikke besparelsesforslag.

3 Udskiftning af vinduer og yderdøre med ældre termoruder til nye med 3 lags energiruder.

4 Indvendig efterisolering af massive betondervægge med 100 mm isolering.

De sidste tre forslag vil komme til at have indflydelse på bygningens arkitektoniske udtryk.

Eget foto. Radiator fra 1960 og kig ud mod Thorsgade, 1.sal

Eget foto, Kig ud af eneste horisontale vindue. Skorsten er Brandts Klædefabrik.

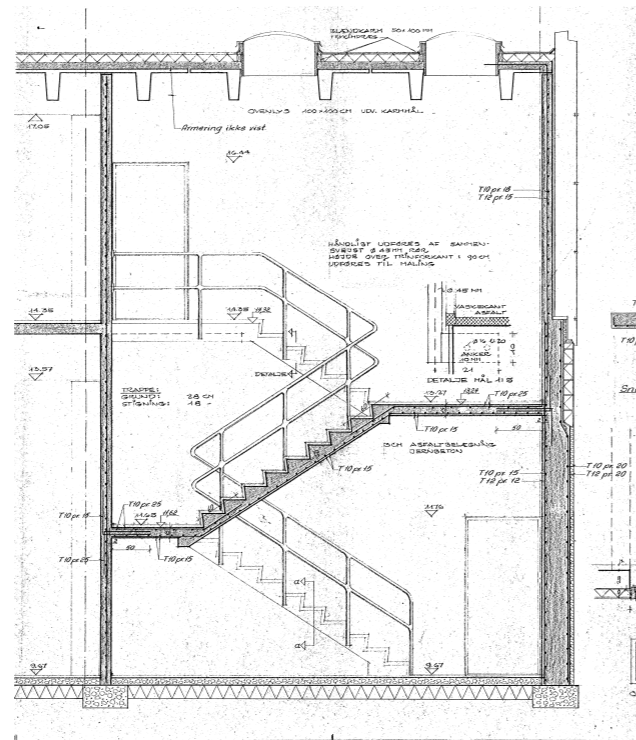
Installationer

Flere steder i bygningen ses dens installationer meget tydeligt. Særligt i kælderetagen er installationer, som udsugning, udluftning og forskellige andre rør synlige i lofterne, mens det på stueetage samt 1.- og 2.sal er gemt væk under systemlofter. Der er placeret toiletter tæt på trappekernerne på 1.- og 2.sal, mens toiletterne i kælderen og stueetage ikke indordner sig efter samme princip. I stueetagen er der placeret flere nye toiletter i 1992 i forbindelse med ombygningen. De ligger i forlængelse af kantinen og ankomstarealet. I kælderetage er der blevet lavet nye toiletter i forbindelse med omklædningsrummene.

Lysforhold

Lysset i bygningen varierer alt efter om rummet vender mod Vestre Stationsvej (nordvest) eller mod gården til Dronningensgade (sydøst), som det også kan ses på fotos til højre. Vinduerne mod Vestre Stationsvej vender nordvest, som giver et køligt lys. Vinduerne mod gården vender sydøst, så her opleves lyset varmere i farven. På grund af den tætte kontekst mod syd opleves stueetagen mørk i rum placeret mod gården. I tilbygningen fra 1992 er stueetagen belyst af fire ovenlysvinduer samt et større gulv til loft vinduesparti mod gården.

1978 Trappekerne 1:50

Ovenlys i tagdækelement, for hvilke de fleste er dækket til i forbindelse med additionen fra 1992.

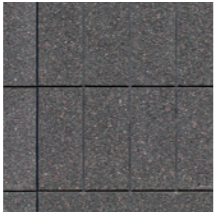

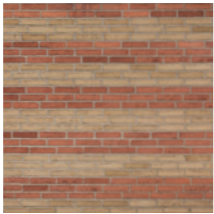

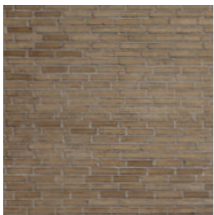
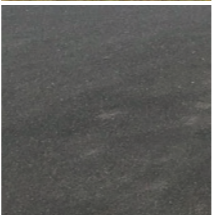

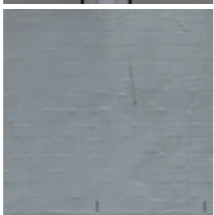

Fotos taget fra samme ståsted i stueetagen på samme tidspunkt i hver sin retning mod hhv sydøst og nordvest, gaden og gården.

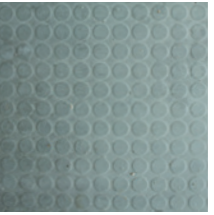
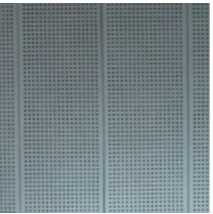

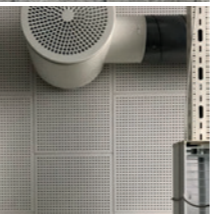

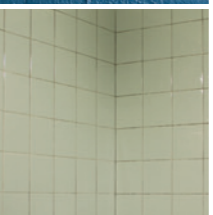

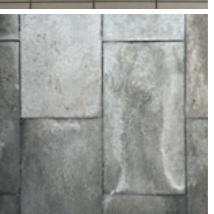

Materialeidentifikation

Eksteriør

Tag	Facade	Besæftning
Tagpap	Granitstensbetonelement	Odenseklinken gengivelse af Hasle klinken
Aluminium	Stribet skalmur	Græs
	Ensfarvet skalmur	Asfalt
	Aluminiums facadeelement	
	Gråmalet Skalmur	

Interiør

Loft	Vægge	Gulve
Perforerede loftslammeller	Radiator	Gummi gulv
Malede akustikplader	Horisontal forskallingsbrædestøbning	Terrazzo
Troldekteplader	Vertikal forskallingsbrædestøbning	Skridsikker linoleum
Systemlofter med akustik plader	Toilet fliser	Linoleumsfliser
	Samling på bagside af facade betonelement	Rå betongulv
	Kantinelåge aluminium	Terrazzo
		30x30 fliser
		Betonfliser

ARKITEKTONISK ANALYSE

eksteriør

Bygningskroppen på Vestre Stationsvej 8-10 er karakteriseret ved dens sammensatte udtryk af tre særskilte volumener opført i to modsatrettede stilarter. Der er ikke kun en indbyrdes kontrast i volumens samlede udtryk, men også i forhold til sine omgivelser i kraft af dens formsprog og materialitet.

Bygningskroppen først opførte rektangulære del trækker sig tilbage i facaden på hjørnet af Vestre Stationsvej og Thorsgade, hvori bygningens oprindelige hovedindgang er placeret. Mod Thorsgade fører en portindgang, der har slægtsskabt til de naboliggende ejendommers porte, ind til parkeringsgården med passage omkring kælderens senere opførte lysgård. Det oprindelige volumen bærer præg af at være bygget ud fra nogle faste modulære principper bestemt af de valgte industrialiserede byggematerialer. Dette er på facaden mod gaden og gården Velux facadepaneler med udvendig aluminiumsbeklædning af lys og mat fremtræden. Sammensat danner de horisontale vinduesbånd på bygningens tre etager. Her kommer bygningens repetitive opbygning særlig til udtryk ved Velux facadeelementerne samlinger, der danner et mønster af vertikale og horisontale linjer. Imens opleves gavlene som hele betonskiver uden åbninger med betonfliser af knust granit i overfladen. Omkring de lyse aluminiumsfacader danner de mørke granitstenselementer en afsluttende ramme, som ligger af på bygningens høje sokkel.

Bygningens dernæst opførte volumen er kvadratisk i plan og aflang i opstalt med sin kune etage og høje kælder. Bygningen fremstår udelukkende af sandwichfacadeelementer med samme overflade som på gavlene i det først opførte volumen, og har derfor oprindeligt ingen vinduesåbninger. Kun i loftet, der også består af præfabrikerede TT-dæk, er der lavet hul til lige også repetitivt placerede ovenlysvinduer.

Den senest opførte tilbygning af rød- og gulsribede skalmur, ligger i sit volumen retvinklet forenden af bygningen fra 1960 og ovenpå lagerhallen fra 1978. Udbygningens indgangsparti har overtaget hovedindgangspositionen med sin størrelse og fremskydning i gadebilledet. I stueetagen er der skabt gennemgik fra gade til gård, i den før lukkede lagerhal. Tilbygningens lavt hældende tagpapbeklædte saddeltag trækker sig tilbage fra skalmurfacaden og ligger inde på bygningskroppen. Det skiller sig ud fra det oprindelige volumens flade tag. Volumens vilkårlige og asymmetrisk komponerede vinduessætning med vinduer i forskellige størrelser og former, er i kontrast til de andre volumeners stringente og repeterede udtryk. Tilbygningens facade mod gårdrummet og den fremtidige park er beklædt med oppudsede Rockwool facadebatts i en grå farve, der skyder sig ud mellem den tunge skalmurede for- og bagfacade. Over indgangen på tilbygningens front optræder en stor dekoration af blå cirkelslag, som er logoet for bygningens seneste funktion som Social og Sundhedsskole.

interiør

Bygningens tidligere industrielle funktion kommer til syne i den indvendige bygningsdybde og konstruktion af bræddeskallede insitu-støbte søjler, drager, elevator- og trappekerner. De danner store åbne rum, som tillader en fleksibilitet i den rummelige organisering. Søjlerne står som frie elementer i rummene, og skifter form op igennem bygningen efterhånden som de skal bære mindre last. I kælderetagen er de rektangulære og kraftigst, mens de på 1.- og 2. sal er runde og slankere. Derudover opleves den oprindelige funktion gennem indvendige materialer som de terrazzo støbte trappe- og toiletgulve samt ståltrapper med gitterristetrin. Med AOF Odenses indflytning i 1992 transformeredes bygningen til undervis-

ning formål, som medførte installation af omfattende udsugning og ventilationsanlæg i forbindelse med værkstedsfunktioner i kælderen. Dertil opførtes størstedelen af husets lette skillevægge til indretning af klasselokaler, administration, kantine og motionsrum.

Bygningens seneste funktion som undervisning kommer til syne i de indvendige materialer som linoliumsgulve i grå og blå farver, hvide nedhængte systemlofter med akustikplader samt hvidmalede gips skillevægge. Der er senere kommet fast inventar til i form af brystningshylder med el-installationer, tekøkkener samt et helt køkkenundervisningslokale i stueetagen. Fælles for de interiører spor og materialiteter er karakteren af at skulle kunne holde til meget slid, være praktisk til drift og undervisning for mange mennesker.

omgivelser

Byrummet omkring bygningen er i dag præget af den større og trafikerede Vestre Stationsvej og den mindre og beboede Dronningensgade. Vestre Stationsvej og den nye letbane danner en skillelinje mellem den gamle tætte bymidte og det mere åbne, tidligere industri- og jernbaneområde, hvor hurtigt voksende boligbyggeri i dag opføres i mellemrummene.

Vestre Stationsvej har to vejbaner mod nord og letbanes grønne tracé mod syd. Står man af ved Kongensgade letbanestop går man ud i et ubebygget grønt areal ved siden af bygningens østlige facade. Ifølge lokalplanen skal der her etableres et stationsfaciliteringsområde, grønt areal og direkte passage fra Vestre Stationsvej og Dronningensgade langs kirken. Af andre bygninger der grænser op til det fremtidige grønne byrum, er en etageejendom fra 1986, kirken og den indhegnede baggård til Dronningensgade 3.

Vestre Stationsvej 8-10 omringes derudover af de hovedsageligt fuldmurede historici-stiske etageejendomme, der sammen med bygningen danner matriklens gårdrum. Dertil er en boligbygning fra 1981 som genbo på Thorsgade og på Vestre stationsvej en gammel stationsbygning fra 1911 med kontorer samt etageejendom til bolig med erhverv i stueetagen fra 2018.

Bygningens 2555 kvadratmeter matrikel spænder fra Vestre Stationsvej og til Dronningensgade. Fra Dronningensgade er der adgang til matriklens store indhegnede gård og parkeringsplads, hvor der i dag er asfalteret og plads til 34 biler samt et mindre cykelskur. Gården danner et mellemrum i facaderækken mod Dronningensgade.

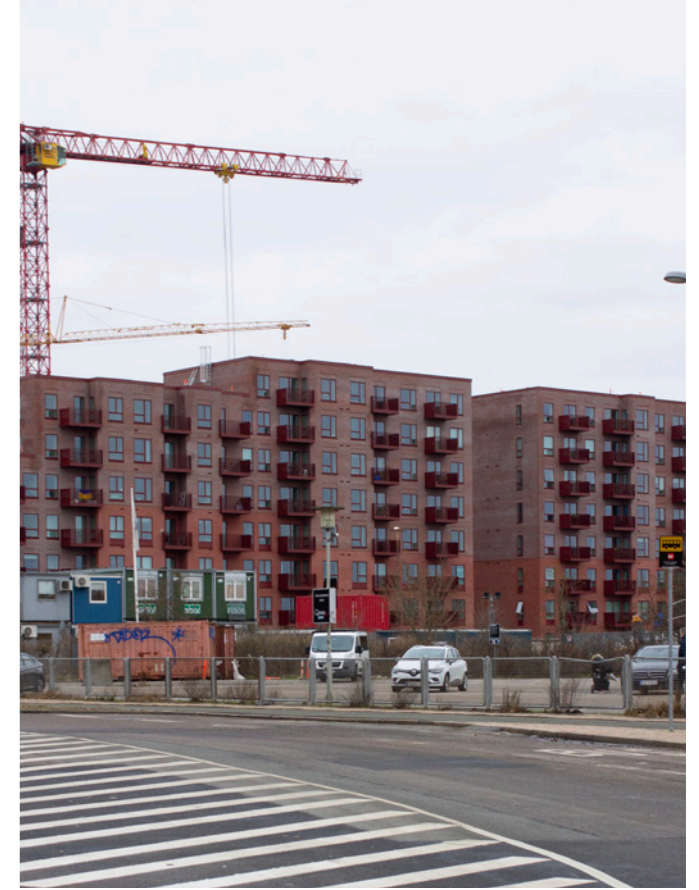
Byrummene mod industri- og jernbaneområdet er præget af bygninger, som er store i deres skala med større åbne arealer imellem dem. Disse mellemrum er i gang med at blive udfyldt med nye etageejendomme af boliger og erhverv i stueetagen. Disse lejlighedsbyggerier er karakteriseret ved at være opbygget af en skalmur i tegl med irregulære vinduesåbninger, som spænder fra gulv til loft. De er glatte i deres facader, og er ikke udsmykket med nogle murværksdetaljer.

Dronningensgade kvarteret, som er den del af Odenses Vesterbrokvarter, er karakteriseret ved at være bestående af bebyggelse af byhuse og mindre beboelsesejendomme. Bygninger står tæt og er små i deres skala med 3-4 etager. Her er begrænset plads på de offentlige arealer i forhold til fortove, veje og parkering. Mange af disse bygninger er i historicistisk stil med facader af enten røde tegl eller pudset. Bygningerne er rige på detaljeringer, særligt omkring vinduesåbninger og døre, samt gesimsbånd.

Syd for Vestre Stationsvej

Nord for Vestre Stationsvej

Bygningen som type er anderledes fra sin nære kontekst både i udtryk og funktion, og har været det siden dens opførelse. Bygninger af samme type findes flere steder i Odense, men ikke i den udmiddelbare synsrækkevidde. Karréen som bygningen indgår i er præget af en stillistiske sammensathed. Historicismen og postmodernismen har den eklekticistiske formgivning til fælles, i dette tilfælde betyder det at bygningens modernistiske udtryk er enkeltstående på stedet.

Bygningens immaterielle værdier knytter sig til fortællingen om 1960'ernes velfærdsarkitektur, hvor det handlede om at bygge billigere og hurtigere, således alle havde råd og adgang til arkitekturen. Andre bygninger af samme materielle karakter ses i Odense i form af sygehus byggerier, skoler, indkøbscentre mm. som kategoriserer bygningen som en del af arkitekturen for den brede befolkning.

I kontrast hertil står bygningens postmoderne tilbygning, som knytter til sig til fortællingen om 1980-1990'ernes brud med den strikse modernisme. Denne del af bygningen er mere legende i sit facadeudtryk. Postmodernismen har sat sine spor flere steder i Odense i form af boliger og transformation af tidligere industri anlæg. Se side 26-27.

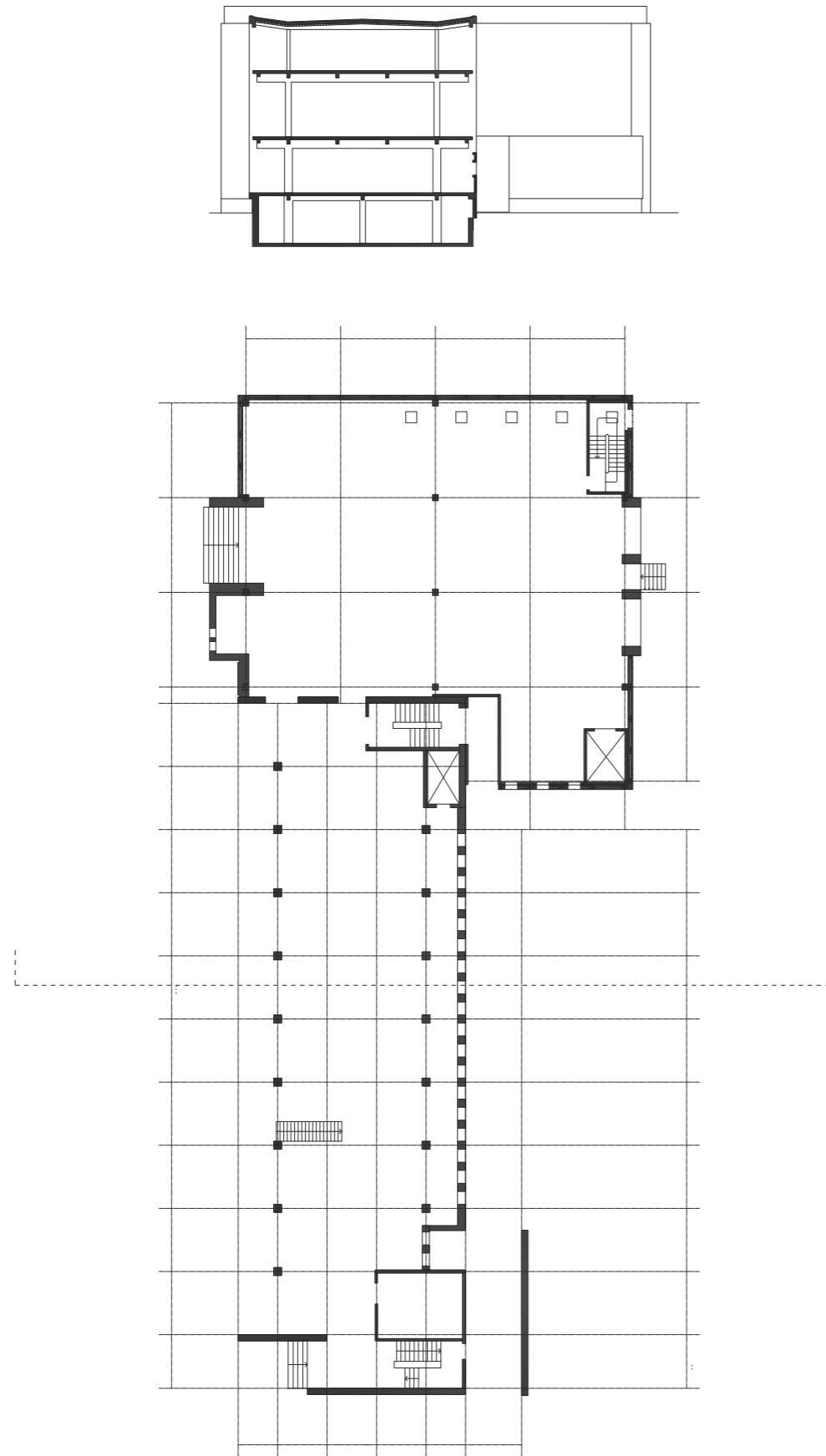
Før bygningen blev opført og velfærden rullede ind over Danmark, handlede kvarterets fortællingen om industriens arbejdere. Området er et tæt bebygget etagehuskvarter opført til arbejderboliger til den fremvoksende industri i midten til slutningen af 1800-tallet.

Det specifikke område hvor bygningen ligger i har altid været en del af byens trafikale hovedåre, først som stationsområde for den fynske jernbane, derefter som rutebilstation og nu som stationsnært ved letbanen. Byrummet omkring Vestre Stationsvej er karakteriseret ved den brede vej og trafikens tempo.

I dag og i fremtiden vil sitet og bygningen være en del af hængslet mellem den nye og den gamle bydel. Det gamle boligkvarter, Dronningensgade kvarteret, med små historicistiske etageejendomme overfor de nye boligkvarterer mod jernbanen, der med store volumener og glatte detaljeløse facader, står i kontrast. Vestre Stationsvej 8-10 placerer sig fysisk, tidsligt og arkitektonisk i midten mellem disse to forskellige arkitektoniske tider og udtryk.

VÆRDISÆTNING

1:400 Stueplan og snit, tunge strukturer

Et særligt bevaringsværdigt træk ved Vestre Stationsvej 8-10 er bygningens bærende konstruktion i henholdsvis in-situ støbt beton og stål. Konstruktionen fortæller om datidens moderne byggeskik, hvor den senmoderne industrialiserede arkitektur var populær. Den bærende konstruktion og tidligere åbne plan er i dag sløret af nedsænkede lofter og lette skillevægge.

Bygningskroppen fra 1960 er tegnet med en strikt funktionelt baseret form med udgangspunkt i teknik og funktion, og dette har en kulturhistorisk værdi. Dette ses også i bygningens facadeudtryk. Selve materialerne er blevet udskiftet over årene, men facadens repetitive rytme, størrelse og placering på åbninger, samt overordnede geometriske formsprog og logik består stadig fra 1960. Dog har dette funktionsbestemte facadeudtryk ikke nogen særegen for selve stedet og konteksten, men det fortæller om 1960'ernes arkitektoniske ideer.

Den postmoderne del af bygningen fortæller om datidens opbrud med modernismens industrialiserede og regelrette udtryk, hvor man i stedet ønskede at arbejde mere frit. Dette udtryk står i kontrast til bygningens senmoderne del, og i dag står der to modsatrettede arkitektoniske stilarter mod hinanden i en og samme bygning. Der ligger en kulturhistorisk værdi i bygningens tidslighed, og hvordan den har overlevet og transformeret sig gennem flere funktioner og arkitektoniske udtryk.

Bygningen har i dag en stor værdi i kraft af dens materielle ressource, som ligger i den tunge støbte bærende beton konstruktion og den lette stål konstruktion, aluminiums facadeelementer blandt andet. Bygningen har kunne ladet sig transformere både indvendigt og udvendigt flere gange fra 1960 og frem til i dag, tilladt af bærende konstruktion, som giver mulighed til forskellige funktioner. Bygningen er i generel god stand, og kan stå i mange år ud i fremtiden.

Bygningens placering har kulturhistorisk værdi i kraft af dens placering på kanten mellem det gamle industrikvarter og arbejderboligerne. Bygningens placering har også værdi i og med den ligger et attraktivt sted nær byens midte og Odense banegård.

I dag rummer sitet et nyt byrumspotentiale omkring de uindtaget stationsfaciliterings område ved Kongensgade letbanestop. I sin nuværende tilstand efterlader det et uudnyttet potentiale for et fremtidigt byrum til glæde for områdets brugere, som kunne skabe yderligere værdi for området. Sitet placerer sig i et boligområde, hvor der i dag ikke er nær adgang til grønne arealer.

ANBEFALINGER

Vi anbefaler at udforme et tredje og primært hovedindgangsparti, som er en fortsættelse af bygningshistorikken, hvor den postmodernistiske tilbygning har overtaget hovedindgangen fra den senmodernistiske. Samtidig vil dette betyde at bygningen åbnes op mod det nye offentlige parkområde, hvor bygningen i dag fremstår allermest lukket. Arbejdet med et nyt indgangsparti er også en mulighed for at afspejle den nye funktion i bygningens ydre.

Derudover anbefaler vi en gennemgående forbedring af facaden med udgangspunkt i de eksisterende initiativer/intentioner.

Vi vil bevare og blotlægge den bærende konstruktion, som i dag er skjult at lette konstruktioner. Dette for at gøre bygningen mere aflæselig og tydelig i sin robusthed, permanent, sammensatte konstruktion og omgivende fleksibilitet.

En addition i matriklens mellemrum på Dronningensgade kan være en ny forbindelse mellem bygningen og det kvarter, som den ligger i, men aldrig har været en del af i kraft af sit formsprog, skala og funktion.

En addition på taget af selve bygningen vil være med til at løse problemer med afvanding og i samme ombæring være en undersøgelse af muligheden for at fortætte bygningen med en ekstra etage. Additioner skal udformes i forlængelse af bygningens konstruktionsprincipper, men med et ansvarligt blik på anvendelse af materialer.

Eget foto. Kig fra Thorsgade mod Vestre Stationsvej.

LITTERATURLISTE

Bøger:

- Anderson Møller, Vibeke, *Dansk Arkitektur i 1960'erne*, Forlaget Rhodos, 2019
- Rolfsted Mortensen, Lars, *Transformation af efterkrigstidens industrilandskaber*, 2016
- Albrechtsen, Jan, Claus Bech-Danielsen, Nicolai Carlberg, Kim Dirckinck-Holmfeld, Niels Helberg, Signe Kongebo, Jens Kvorning, Annemarie Lund, Peter Maskell og Svend Erik Rolandsen, *Fremtidens Forstæder*, Bogværket og Realdania, 2013
- Dansk Bygningarv, *Forstadens Bygningskultur 1945-1989*, Realdania, 2010
- Material Cultures og Dall, Amica, *Material Cultures: Material Reform*, MACK, 2022
- Sten Nørskov Laursen, Hans Chr. Johansen, Søren Eigaard, Harry Haue, Christen Sørensen, Jørgen Hæstrup, G. Trier og Eli Caspersen, *Odense bys historie, Storby og Service center, Odense 1945 - 1988*, Odense Kommune 1988
- Odense Kommune, *Byg og Bo 88 Odense, Fremtidens boligbyggeri i Danmark*, Odense Kommune 1988
- Jac, Morten, *Odense Retake: En by i forandring*, Key2see, 2014

Hjemmesider:

- Harding, Merete og Villadsen, Villads. "Jørgen Stærmose i Dansk Biografisk Leksikon" Sidst besøgt 17. februar 2023. https://biografiskeleksikon.lex.dk/J%C3%B8rgen_St%C3%A6rmose
- Autrup, Lars. "Elsk 60'er betonen - vi skal beholde den længe endnu". Sidst besøgt 17. februar 2023. <https://arkitektforeningen.dk/nyheder/elsk-60er-betonen-vi-skal-beholde-den-laenge-enda/>
- Dansk Arkitektur Center, "Postmodernisme". Sidst besøgt 17. Februar 2023. <https://dac.dk/viden/artikler/postmodernismen/>
- Møller, Vibeke Andersson. "Postmodernisme - arkitektur i Den Store Danske". Sidst besøgt 17. februar 2023. https://denstoredanske.lex.dk/postmodernisme_-_arkitektur
- Lind, Lasse. "Hvad gør vi med den 'uelskede' bygningsmasse?". Sidst besøgt 17. Februar 2023. <https://www.byensnetvaerk.dk/da-dk/medlemmer/byens-klumme/byens-klumme-nr--24.aspx>
- <https://fyens.dk/indland/arkitektens-arv>

Rapporter/forskning

- Kulturministeriet kulturarvsstyrelsen 2011: *SAVE Kortlægning og registrering af bymiljøers og bygningers bevaringsværdi*
- Odense Kommune 2020: *Kommuneplan 2020-2023*
- Odense Kommune 2018: *Bylivs- og byrumsundersøgelser fra 2018*
- Odense Kommune, *Kommuneatlas I*, 1996
- Odense Kommune, *Kommuneatlas II*, 1997
- Odense Kommune 2009: *Byrumsstrategi - Odense bymidte*, 2009
- Odense Kommune *Byggesagsarkiv*
- Odense Kommune - Byplan, Byudvikling i samarbejde med Byggesag By- og Kulturforvaltningen 2016: *Kvalitet i byfortætning - en værktøjskasse*

- Noldus, Vera, *Grøn genanvendelse - bæredygtig transformation af funktionstømte erhvervs-ejendomme*, Concito, 2014
- Bjerrum, Signe, *Ny Odense: Byudvikling og den politiserede byidentitet*, Syddansk Universitet, 2018

Artikler

- Kasper Lægning, Gensyn med postmodernismen, *Arkitekten*, Marts 2021
- Kasper Lægning, Postmodernismen tur-retur, *Arkitekten*, April 2021
- Kjeld Vindum, Postmodernisme vs. nyrationisme, *Arkitekten*, Marts 2021
- Lars Rolfsted Mortensen, Ørken Fortet er blevet ombygget og tilbygget, *Arkitekten* 04/2022

Samtaler

- Paw Gadgaard, Funktionsleder lokalplan, Odense Kommune Byudviklin, 2023
- Thomas Kronborg, Driftsansvarlig og Peter Larsson, Projektudvikler, Freja Ejendomme, 2023

ANALYSE OG VÆRDISÆTNING
Det Kongelige Akademi
Institut for Bygningskunst og Kultur
Kulturarv, Transformation og Restaurering

Cecilie Høgsberg Knudsen, stud. nr. 180278
Karoline Kjerkegaard, stud. nr. 160344